

Pas Pol i raitim long Ol Rom Tok i go pas

Pol i raitim dispela pas, long wanem, em i gat laik long i go lukim ol lain Kristen i stap long bik-taun Rom. Em i laik i stap sotpela taim wantaim ol, na bihain em i laik i go autim gutnius long kantri Spen. Long dispela pas Pol i tokaut klia tru long gutnius bilong Krai na long kain laip bilong ol manmeri i save bihainim Jisas.

Pastaim Pol i tok gude long ol Kristen bilong Rom na em i tokim ol olsem em i save prea oltaim na askim God long helpim ol. Na bihain em i autim as tingting bilong pas, “long rot bilong bilip tasol yumi inap kamap stretpela manmeri long ai bilong God” (1.17). Pol i tok olsem, olgeta manmeri, maski ol i bilong lain Juda o bilong ol arapela lain, ol i manmeri bilong mekim sin. Olsem na God i mas marimari long ol na kisim bek ol. Man i bilip long Jisas Krai, God bai i kisim bek em na em bai i kamap pren bilong God na brata bilong Jisas Krai.

Sapos God i kisim bek wanpela man, orait laip bilong en i kamap nupela. God i stap wantaim em na Spirit bilong God i pulap long em. Olsem na sin na dai i no gat strong moa bilong daunim em na bosim em. Long sapta 5-8 Pol i toktok long mining bilong lo bilong God na long strong bilong Holi Spirit insait long laip bilong ol manmeri i bilip long Jisas.

Long sapta 9-11 Pol i tokaut long wanpela bikpela hevi bilong en. Pol yet em i man bilong lain Juda, em dispela lain manmeri bipo God i bin makim ol olsem ol manmeri bilong em yet. Tasol bikpela lain bilong ol Juda ol i bin givim baksait long Jisas. Planti manmeri bilong ol arapela lain i bin kamap disaipel bilong Jisas, tasol ol Juda nogat. Pol i tok olsem dispela em i rong bilong ol Juda yet. Ol i no luksave long dispela bikpela samting God i laik mekim long ol. Tasol Pol i ting, bihain ol manmeri bilong lain Juda tu ol bai i kam insait long lain bilong Jisas.

Long las hap bilong pas Pol i tok long pasin ol Kristen i mas bihainim. Em i toktok planti long pasin bilong laikim tru ol arapela. Em i toktok tu long pasin bilong mekim wok bilong God na long pasin bilong i stap aninit long gavman na long pasin bilong helpim ol arapela.

Long rot bilong bilip tasol yumi inap kamap stretpela manmeri long ai bilong God

(Sapta 1-4)

Pol i autim tok long wok aposel bilong en

¹ Mi Pol, mi wokboi bilong Krais Jisas. Em i bin singautim mi long kamap aposel, na em i makim mi bilong autim gutnius bilong God.

² Bipo yet God i tok na ol profet bilong en i raitim dispela gutnius na dispela tok i stap long buk

bilang God. ³ Em i gutnius bilang Pikinini bilang em. Dispela Pikinini i kamap man, na em i stap long lain bilang King Devit. ⁴ Na long taim God i kirapim em long matmat, Holi Spirit bilang God i soim yumi olsem, em i strongpela Pikinini Bilong God. Em i Jisas Krai, Bikpela bilang yumi. ⁵ Long han bilang Jisas Krai tasol God i marimari long mipela, na long nem bilang en, God i putim mipela long wok aposel. Em i mekim olsem bai olgeta lain manmeri i ken bilip long Jisas na bihainim tok bilang en. ⁶ Yupela tu i stap insait long lain bilang Jisas. Yupela i harim pinis singaut bilang Jisas Krai na yupela i bihainim.

⁷ Yupela man bilang Rom, God i givim bel bilang em long yupela na em i bin singautim yupela na yupela i stap lain manmeri bilang em, mi raitim dispela tok long yupela. God Papa bilang yumi, wantaim Bikpela Jisas Krai, i ken marimari long yupela na mekim bel bilang yupela i stap isi.

Pol i laik lukim ol Rom

⁸ Pastaim mi laik tokim yupela olsem, long olgeta hap graun ol man i save stori long strongpela bilip bilang yupela. Olsem na mi ting long yupela olgeta, na long nem bilang Jisas Krai mi tenkyu long God bilang mi. ⁹ Mi save strong long mekim wok bilang God, em long autim gutnius bilang Pikinini bilang em. Na God yet i save, oltaim mi

1:3: Mt 22.42, Lu 1.32, Jo 1.14, Ap 2.30, Ro 9.5, Ga 4.4, 2 Ti 2.8

1:4: Ap 13.33, Hi 9.14 **1:5:** Ap 26.16-18, Ro 12.3, 15.18, 1 Ko 15.10, Ga 2.7-9, Ef 3.8 **1:7:** Nam 6.25-26, 1 Ko 1.2-3, 2 Ko 1.1, Ga 1.3, Ef 1.2, 1 Te 4.7 **1:8:** Fl 1.3, Kl 1.3-4, 1 Te 1.2, 1.8 **1:9:** 2 Ko 1.23, Ef 1.16, Fl 1.8, 1 Te 2.5, 2.10, 3.10, 2 Ti 1.3

save tingim yupela ¹⁰ long taim mi mekim prea. Na oltaim mi beten strong long em olsem, sapos em i laik, em i ken painim rot bilong mi na mi ken i kam long yupela. ¹¹ Mi laikim tumas long lukim yupela, long wanem, mi laik givim sampela presen bilong Holi Spirit long yupela bilong strongim yupela. ¹² Tingting bilong mi i olsem. Mi laik bai bilip bilong yupela i ken helpim mi na bilip bilong mi i ken helpim yupela tu, na dispela i ken strongim bel bilong yumi olgeta wantaim.

¹³ Ol brata, mi laik bai yupela i save gut, planti taim mi gat tingting long kam long yupela. Wok bilong mi i bin helpim ol manmeri bilong ol arapela lain long kamap Kristen, olsem na mi laik helpim yupela tu. Tasol oltaim ol samting i save kamap na i pasim mi. ¹⁴ God i givim mi wok bilong helpim ol Grik na ol man i no Grik tu, na ol saveman na ol man i no gat save tu. ¹⁵ Olsem na bel bilong mi i kirap long autim gutnius long yupela ol manmeri bilong Rom tu.

Gutnius em i strong bilong God

¹⁶ Mi no save sem long autim gutnius, long wanem, strong bilong God i stap long gutnius, em strong bilong kisim bek olgeta man i bilip, ol Juda pastaim, na ol manmeri bilong ol arapela lain tu. ¹⁷ Long gutnius God i soim yumi pasin em i mekim bilong kolim yumi stretpela manmeri. Yumi mas bilip na em i ken kolim yumi stretpela manmeri,

1:10: Ap 19.21, Ro 15.23, 15.32, 1 Te 3.10, Je 4.15 **1:13:** Jo 15.15-16, Ap 19.21, Ro 15.23, 16.7, Fl 4.17 **1:16:** Sng 119.46, Mk 8.38, Ap 3.26, 13.46, 1 Ko 1.18-24, 2 Ti 1.8 **1:17:** Hab 2.4, Jo 3.36, Ro 3.21-22, Ga 3.11, Hi 10.38

long wanem, long rot bilong bilip tasol yumi inap kamap stretpela manmeri long ai bilong God. Em i olsem tok i stap long buk bilong God, “Ol manmeri i bilip, bai God i kolim ol stretpela manmeri na ol bai i stap laip.”

Olgeta man i bin givim baksait long God

¹⁸ Yumi save, God i stap long heaven na em i kamapim ples klia belhat bilong en. Em i bekim pe nogut long olgeta man i givim baksait long em na i mekim pasin nogut. Long dispela pasin nogut bilong ol, ol i wok long daunim tok i tru. ¹⁹ Ol dispela man i save pinis long planti pasin bilong God. God yet i soim ol pinis. Tasol ol i wok long givim baksait long en, olsem na em i mekim save long ol. ²⁰ Stat long taim God i mekim kamap olgeta samting na i kam inap nau, ol man i lukim ol samting em i bin wokim. Long dispela rot ol man inap save long sampela pasin bilong God i stap hait. Ol inap save long as bilong pasin bilong God, na ol inap save long bikpela strong bilong en i stap oltaim oltaim. Olsem na i no gat man inap long tok olsem, “Mi no gat asua, long wanem, mi no bin save long God.”

²¹ Ol i save long God, tasol ol i no ting long em i God tru, na ol i no litimapim nem bilong em. Na ol i no bin tenkyu long em. Nogat. Tingting bilong ol i kamap longlong. I olsem ol i no gat tingting na save, na ol i stap long tudak. ²² Ol i hambak na i tok, “Mipela i gat save,” tasol ol i kamap longlong

1:18: Ap 17.30, Ef 5.6, Kl 3.6, 2 Te 2.12 **1:19:** Jo 1.9, Ap 14.15-17, 17.24-28 **1:20:** Jop 12.7-9, Sng 19.1, Ap 14.17, 17.27, Hi 11.3

1:21: Jer 2.5, Ef 4.17-18 **1:22:** Jer 10.14, 1 Ko 1.20

tru. ²³ Ol i givim baksait long God i save stap oltaim, na ol i no moa lotu long em. Nogat. Ol i wokim ol piksa bilong ol man i save dai, na ol piksa bilong pisin na abus na snek na palai samting, na ol i lotu long ol dispela samting.

Ol manmeri i save mekim ol kain kain pasin nogut

²⁴ Ol manmeri i givim baksait long God, olsem na God i lusim ol, na laik nogut bilong ol yet i pulim ol long mekim pasin doti, na ol i save bung wantaim na mekim pasin nogut long bodi bilong ol yet. ²⁵ Olkain manmeri olsem ol i bin lusim tok tru bilong God na senisim na kisim tok giaman. Na ol i bin givim baksait long God i bin mekim kamap olgeta samting, na ol i lotu long ol samting God i bin wokim, na ol i aninit long ol dispela samting. Tasol God em i as bilong olgeta samting, olsem na yumi man yumi mas litimapim nem bilong God oltaim oltaim. I tru.

²⁶ Ol i givim baksait long God, olsem na God i lusim ol i stap long ol dotipela pasin nogut bilong ol yet. Ol meri bilong ol ol i lusim stretpela pasin bilong marit, na ol i bihainim pasin i no stret. ²⁷ Na ol man tu ol i lusim stretpela pasin bilong marit, na bel bilong ol i kirap olsem paia, na ol i mekim pasin nogut wantaim ol arapela man. Ol man i mekim ol dispela pasin i gat sem, olsem na ol yet

1:23: Lo 4.16-18, Sng 106.20, Jer 2.11, Ese 8.10, Ap 17.29 **1:24:** Ap 7.42, 14.16, 1 Ko 6.18, Ef 4.18, 1 Te 4.4 **1:25:** Ais 44.20, Jer 13.25, 16.19, Amo 2.4, Ro 9.5, 1 Te 1.9, 1 Jo 5.20 **1:26:** Wkp 18.22-23, Ef 5.12 **1:27:** Wkp 18.22, 20.13, 1 Ko 6.9

i kisim pe nogut inap long bekim dispela pasin nogut bilong ol.

²⁸ Ol i no tingting long i stap aninit long God, olsem na God i larim ol i bihainim tingting nogut bilong ol yet. Na ol i mekim ol kain kain pasin i no stret. ²⁹ Ol i save mekim ol kain kain pasin nogut olsem, ol pasin i no stret na pasin bilong mangal nogut na pasin birua. Ol i save bel nogut long ol man i gat planti samting, na ol i save kilim ol man i dai na kros nabaut na giaman na pulim samting bilong ol arapela man, na ol i save mekim nogut long ol arapela man. Dispela olgeta pasin nogut i pulap tru long ol. Ol i save tok baksait ³⁰ na mekim ol giaman tok bilong bagarapim nem bilong ol arapela man. Ol i save birua long God na bikmaus nabaut na hambak na litimapim nem bilong ol yet. Ol i save kamapim ol nupela kain pasin nogut. Ol i save sakim tok bilong papamama. ³¹ Ol i no gat gutpela tingting. Ol i no save bihainim tok na promis bilong ol yet. Ol i no save laikim ol wanblut bilong ol. Ol i no save sori long ol arapela man. ³² Strepela lo bilong God i tok olsem, “Ol man i mekim kain pasin olsem ol i mas i dai.” Dispela ol man i save gut long dispela lo, tasol ol i save sakim na mekim ol kain kain pasin nogut. Na tu, ol i no mekim ol dispela pasin nogut tasol. Nogat. Ol i save litimapim nem bilong ol man i mekim ol dispela kain pasin.

2

God i mekim strepela kot

¹ Olsem na yupela olgeta man i save sutim tok long ol arapela, mi tokim yupela wan wan, yu no inap tok olsem yu yet yu no gat rong. Harim. Taim yu sutim tok long ol arapela man, yu sutim tok tu long yu yet, long wanem, yu yet yu save mekim wankain pasin olsem ol i mekim. ² Yumi save, God i save bekim pe nogut long ol man i mekim ol dispela kain pasin nogut, na dispela pasin God i mekim, em i stretpela olgeta. ³ Yu save sutim tok long ol man i mekim ol dispela kain pasin, tasol yu yet yu save mekim wankain pasin olsem ol. Yu ting God bai i no inap kotim yu tu, a? ⁴ Olsem wanem? God i save mekim gutpela pasin long yu, na em i wetim yu longpela taim, na em i no save bekim pe nogut long yu kwiktaim. Dispela gutpela pasin bilong God, ating yu lukim em i olsem samt-ing nating, a? God i laik bai yu tanim bel, olsem na em i mekim gutpela pasin long yu. Ating yu no save, a? ⁵ Yu pasim tru bel bilong yu na yu no save tanim bel. Na long dispela pasin i olsem yu hipim bikpela pe nogut bilong yu yet. Na long de God i mekim stretpela kot bilong en, belhat bilong en bai i kamap ples klia na bai yu kisim dispela pe nogut. ⁶ God “bai i givim pe long olgeta manmeri inap long pasin ol i bin mekim.” ⁷ Sampela i save bihainim strong ol gutpela pasin na ol i wok long painim rot bilong sindaun gut wantaim God long heven na kisim biknem na laip i no save pinis. God bai i givim laip i stap gut oltaim oltaim long

2:1: Mt 7.1, Lu 6.37, Jo 8.7-9, Ro 1.20 **2:4:** Ais 30.18, Ro 3.25, Ef 1.7, 2.9, 2 Pi 3.9, 3.15 **2:6:** Sng 62.12, Snd 24.12, Mt 16.27, Jo 5.29, 1 Ko 3.8, 2 Ko 5.10, KTH 22.12

ol dispela manmeri. ⁸ Na sampela i save ting long ol yet tasol, na ol i givim baksait long tok tru na bihainim ol pasin i no stret. God bai i belhat long ol dispela manmeri na bekim pe nogut tru long ol. ⁹ Bikpela hevi na pen bai i kamap long olgeta man i save mekim pasin nogut, long ol Juda pastaim, na long ol manmeri bilong ol arapela lain tu. ¹⁰ Tasol God bai i givim gutpela sindaun long heven na biknem na bel isi long olgeta man i save mekim gutpela pasin, long ol Juda pastaim, na long ol manmeri bilong ol arapela lain tu. ¹¹ God i save skelim olgeta manmeri long wankain pasin tasol, maski ol i bilong wanem lain.

¹² I olsem. Olgeta man i no gat lo na ol i mekim sin, ol bai i lus yet, maski ol i no gat lo. Na olgeta man i gat lo na i mekim sin, God bai i bihainim tok i stap long lo na skelim pasin bilong ol. ¹³ Ol man i harim nating lo, ol i no kamap stretpela man long ai bilong God. Nogat. Ol man i bihainim lo, ol dispela man tasol bai God i kolim ol stretpela man. ¹⁴ Ol arapela lain ol i no gat lo, tasol long tingting bilong ol yet sampela bilong ol i save bihainim pasin bilong lo. Ol i no gat lo, tasol sapos ol i bihainim pasin bilong lo, orait tingting bilong ol yet i stap olsem lo bilong ol. ¹⁵⁻¹⁶ Long dispela pasin bilong ol, tok bilong lo God i bin raitim long bel bilong ol em i kamap ples klia. Na tingting i stap insait tru long bel bilong ol, dispela tu i soim

2:8: Ro 1.18, 2 Te 1.8 **2:9:** Amo 3.2, Lu 12.47-48, Ro 1.16, 1 Pi 4.17 **2:11:** Lo 10.17, 2 Sto 19.7, Jop 34.19, Ap 10.34, Ga 2.6, Ef 6.9, Kl 3.25, 1 Pi 1.17 **2:13:** Mt 7.21, Je 1.22-25, 1 Jo 3.7 **2:14:** Ap 10.35 **2:15-16:** Mt 25.31, Ap 10.42, 1 Ti 1.11, 2 Ti 2.8, 4.1, 4.8

olsem lo i stap long bel bilong ol. Olsem na long de God i makim bilong skelim olgeta pasin hait na tok hait bilong olgeta man, tingting bilong ol dispela man bai i kotim ol long pasin ol i bin mekim. Na sampela taim ating em bai i orait long pasin ol i bin mekim. Gutnius mi save autim i tok olsem, God bai i givim dispela wok bilong skelim pasin bilong olgeta man long Jisas Kraus.

*Ol Juda i ting
lo em inap long helpim ol*

¹⁷ Tasol nau mi gat tok long yupela ol Juda i ting lo em inap long helpim yupela long kot. Yupela i save litimapim nem bilong yupela yet na yupela i tok olsem, “Mipela i lain bilong God.” ¹⁸ Yupela i save long laik bilong God. Yupela i skul pinis long lo, olsem na yupela i save tok, ol stretpela pasin ol i gutpela. ¹⁹⁻²⁰ Yupela i save ting olsem, “Long lo mipela i kisim pinis as bilong gutpela save na tok tru, olsem na mipela inap soim rot long ol aipas. Mipela i stap olsem lait bilong ol man i stap long tudak. Mipela i man bilong skulim ol man i no gat save. Mipela i tisa bilong ol liklik pikinini.” ²¹ Yes, yupela i save skulim ol arapela manmeri, tasol bilong wanem yupela i no save skulim yupela yet? Yupela i save tok, ol man i no ken stil, tasol ating yupela yet i save stil? ²² Yupela i save tok, “Ol marit i no ken mekim pasin pamuk,” tasol ating yupela yet i save mekim olsem? Yupela i no laikim ol giaman god, tasol ating yupela i

2:17: Ais 45.25, Jo 8.33, 2 Ko 11.22, Je 2.19 **2:19-20:** Mt 15.14, 23.16-19, Lu 18.9, Jo 9.34, 9.40, Ro 6.17, 2 Ti 1.13, 3.5, 3.15 **2:21:** Sng 50.16-21, Mt 23.3-4

save stilim samting bilong ol haus lotu bilong ol haiden? ²³ Yupela i save litimapim nem bilong yupela yet na tok, “Mipela i save long lo bilong God.” Tasol ating yupela yet i save kalapim lo, na long dispela pasin yupela i bagarapim nem bilong God. ²⁴ Buk bilong God i gat tok long dispela pasin olsem, “Asua bilong yupela tasol, na ol arapela lain i wok long tok bilas na daunim nem bilong God.”

Pasin tru bilong katim skin

²⁵ Tru, pasin bilong yumi Juda long katim skin bilong sem, em i gutpela pasin, sapos yu bihainim lo. Tasol sapos yu kalapim lo, orait maski ol i bin katim skin bilong yu, yu stap olsem man ol i no bin katim skin bilong en. ²⁶ Na sapos man ol i no bin katim skin bilong en, em i bihainim gut olgeta stretpela pasin bilong lo, orait dispela man bai i stap olsem man ol i bin katim skin bilong en. ²⁷ Tru, yupela Juda i gat buk bilong lo, na ol i bin katim skin bilong yupela. Tasol sapos yupela i kalapim lo, orait man i save bihainim tru tok bilong lo em bai i sutim tok long yupela, maski ol i no bin katim skin bilong en. ²⁸ Sapos man i stap Juda long nem tasol, em i no Juda tru. Na pasin bilong katim skin, em i no samting bilong bodi tasol. Nogat. ²⁹ Man i stap Juda long bel na tingting bilong en, em i Juda tru. Na pasin tru bilong katim skin, em tu i mas kamap insait long bel na tingting bilong man. Em i no save kamap

2:24: Ais 52.5, Ese 36.20-23 **2:25:** Jer 4.4, 9.25, Ga 5.3 **2:26:** Ga 5.6 **2:28:** Jo 7.24, 8.39, Ro 9.6-7 **2:29:** Lo 30.6, 1 Ko 4.5, 2 Ko 10.18, Kl 2.11, 1 Pi 3.4

long pasin bilong bihainim ol tok ol i bin raitim long lo. Nogat. Em i samting Spirit bilong God i save kamapim. Dispela kain man i no save kisim biknem long ai bilong ol man. Nogat. Tasol em i gat biknem long ai bilong God.

3

Pasin nogut i no inap daunim gutpela pasin

¹ Sapos pasin bilong katim skin em i no samting bilong bodi tasol, orait ol Juda i winim ol arapela man olsem wanem? Wanem gutpela samting i save kamap long pasin bilong katim skin?

² Olanan! God i givim ol kain kain gutpela samting long ol Juda. Namba wan em i olsem. God i bin givim tok bilong en long ol Juda bilong lukautim.

³ Tru, sampela i no bin bihainim dispela tok. Tasol olsem wanem? Sapos ol i no bilip, ating dispela bai i mekim God i no bihainim tok bilong em? ⁴ Nogat tru. Olgeta man i save giaman, tasol God wanpela i save mekim tok tru oltaim. Olsem buk bilong God i tok,

“God, yu mekim
stretpela pasin tasol
na yu kotim mi.

Na sapos ol i ting long kotim yu,
bai yu winim kot tru.”

⁵⁻⁶ Orait olsem wanem? Sapos pasin nogut bilong yumi em i kamapim ples klia stretpela pasin bilong God, bai yumi tok wanem? Taim God i bekim pe nogut bilong sin bilong yumi, ating em

3:2: Lo 4.7-8, Sng 147.19-20, Ro 2.18, 9.4 **3:3:** Ro 9.6, 10.16, 11.29, 2 Ti 2.13, Hi 4.2 **3:4:** Sng 51.4, 62.9, Jo 3.33 **3:5-6:** Ro 6.19, Ga 3.15

i mekim pasin i no stret, a? Nogat tru. Sapos God i no bihainim stretpela pasin oltaim, olsem wanem bai em inap skelim pasin bilong olgeta manmeri? Dispela kain tingting em i tingting bilong yumi man tasol. ⁷ Em i wankain olsem tingting bilong man i tok olsem, “Sapos tok giaman bilong mi i mekim tok tru bilong God i kamap ples klia, na dispela i mekim biknem bilong en i kamap moa yet, orait olsem wanem na em i kolim mi man bilong mekim sin, na em i bekim pe nogut long mi?” ⁸ Na em i wankain olsem dispela rabis tok, “Goan, yumi mekim pasin nogut, na long dispela rot gutpela pasin bai i kamap.” Sampela man i save sutim tok long mi na tok olsem, tok mi yet mi save autim em i wankain olsem dispela rabis tok. God bai i kotim ol dispela man na bekim pe nogut long ol inap long pasin ol i bin mekim.

I no gat wanpela man i save mekim stretpela pasin

⁹ Orait olsem wanem? Ating yumi Juda i winim ol arapela man? Nogat tru. Yumi tok pinis, sin i karamapim yumi olgeta, yumi Juda na Grik wantaim. ¹⁰ Buk bilong God i gat tok long dispela olsem,

“I no gat wanpela man
i save mekim stretpela pasin.

Nogat tru.

¹¹ I no gat wanpela man
i gat gutpela save.

I no gat wanpela

3:8: Ro 5.20, 6.1, 6.15 **3:9:** Ro 1.18–2.24, 3.23 **3:10:** Sav
7.20 **3:10:** Sng 14.1-3, 53.1-3

- i wok long painim God.
 12 Olgeta i lusim gutpela rot pinis.
 Olgeta i wankain tasol,
 ol i man nogut tru.
 I no gat wanpela bilong ol
 i save mekim gutpela pasin.
 Nogat tru.
 13 Maus bilong ol i olsem matmat
 i op i stap.
 Ol i save mekim planti tok giaman.
 Na maus bilong ol i pulap
 long tok bilong bagarapim man,
 olsem marasin bilong snek nogut.
 14 Oltaim ol i save tok nogut
 bilong bagarapim ol arapela man
 na givim hevi long ol.
 15 Oltaim ol i save ran i go
 bilong kilim i dai ol arapela man.
 16 Ol i save raun na mekim ol samting
 bilong bagarapim laip
 bilong ol arapela manmeri
 na givim hevi long ol.
 17 Ol i no save long pasin
 bilong i stap wanbel
 wantaim ol arapela man.
 18 Ol i no save pret liklik
 long God.”
 19 Yumi save, olgeta tok lo i mekim, em i mekim
 long ol man i stap aninit long lo. Olsem na i no gat
 wanpela man inap tok olsem, “Mi stretpela man.”

Nogat. Yumi olgeta man bilong olgeta hap i gat asua long ai bilong God. ²⁰ Olsem na long pasin bilong bihainim lo “i no gat wanpela man bai i no gat asua na i stap stret long ai bilong God.” Nogat. Lo i save soim yumi long ol sin bilong yumi, em tasol.

Man i bilip long Krai em i gat nem stretpela man

²¹ Tasol nau pasin God i mekim bilong kolim yumi stretpela manmeri, em i kamap ples klia pinis. Em i no kamap long rot bilong bihainim lo. Nogat. Em i kamap long narapela rot. Na tok i stap long lo bilong Moses na long ol buk bilong ol profet em i autim tok bilong dispela pasin God i mekim. ²² Dispela pasin em i olsem. Olgeta manmeri i bilip long Jisas Krai, God i save kolim ol stretpela manmeri. I no gat narapela rot. Nogat. ²³ Yumi olgeta man yumi bin mekim sin, na yumi no inap i stap wantaim God long heven. ²⁴ Tasol God i marimari long yumi, na long wok Krai Jisas i mekim bilong baim bek yumi, God i save kolim yumi stretpela manmeri. Yumi no kamap stretpela manmeri long wok yumi yet i mekim. Nogat. God i givim nating long yumi long han bilong Krai Jisas. ²⁵ God i bin makim Jisas long em bai i dai na blut bilong en bai i kapsait bilong rausim sin bilong olgeta manmeri i bilip long em. Long dispela pasin God i soim yumi

3:20: Sng 143.2, Ap 13.39, Ro 7.7, Ga 2.16, Ef 2.8-9, Ta 3.5 **3:21:** Ap 10.43, 15.11, 26.22, Hi 11.4, 1 Pi 1.10 **3:22:** Ro 1.17, 10.12, Ga 2.16, 3.28, Kl 3.11 **3:23:** Ro 3.9, 5.2, 11.32, Ga 3.22 **3:24:** Ro 5.1, Ef 1.7, 2.8, Kl 1.14, 1 Ti 2.6, 1 Pi 1.18-19 **3:25:** Ap 13.38-39, 17.30, Ef 1.7, Kl 1.20, Hi 9.15

pasin em i mekim bilong kolim yumi stretpela manmeri. Bipo God i save isi long ol manmeri na em i no bekim kwik pe nogut bilong sin ol i mekim. ²⁶ Tasol nau long dispela taim God i soim yumi olsem em yet i stretpela olgeta. Na olgeta manmeri i bilip long Jisas, God i save kolim ol stretpela manmeri.

²⁷ Olsem na husat inap litimapim nem bilong em yet? I no gat wanpela man. Dispela pasin i pinis olgeta. Rot bilong bihainim lo, em i no pinisim dispela pasin. Rot bilong bilip tasol i pinisim pasin bilong litimapim nem bilong yumi yet. ²⁸ Long wanem, nau yumi save olsem, yumi kamap stretpela long ai bilong God long rot bilong bilip tasol, na i no long rot bilong bihainim lo.

²⁹ Olsem wanem? Ating God em i God bilong ol Juda tasol? Ating em i no God bilong ol arapela lain tu? Nogat. Em i God bilong ol arapela lain tu. ³⁰ God em i wanpela tasol. Em i save lukim bilip bilong ol man i bin katim skin na em i save lukim bilip bilong ol man i no bin katim skin. Na em i kolim ol stretpela man. ³¹ Na sapos yumi tok bilip em i namba wan samting, ating yumi tok lo em i samting nating? Nogat tru. Yumi mekim lo i stap strong.

4

God i kolim Abraham stretpela man

3:27: Ro 2.17, 2.23, 1 Ko 1.29-31, Ef 2.9 **3:28:** Ap 13.38-39, Ro 3.20-22, 8.3, Ga 2.16 **3:29:** Ro 10.12 **3:30:** Lo 6.4, Ro 4.11-12, Ga 3.8, 3.20, 3.28 **3:31:** Mt 5.17, Ro 8.4

¹ Abraham em i man olsem yumi, na em i tumbuna bilong yumi. Olsem na bai yumi tok wanem long em? ² Sapos i tru Abraham i bin mekim ol gutpela pasin na long dispela pasin em i kamap stretpela man, orait em i ken litimapim nem bilong em yet. Tasol long ai bilong God em i no bin kamap stretpela man long dispela pasin. ³ Wanem tok i stap long buk bilong God? Em i tok olsem, “Abraham i bilipim tok bilong God, olsem na God i kolim em stretpela man.” ⁴ Man i mekim wok na i kisim pe, dispela pe yumi no save kolim presen. Nogat. Em i samting bilong bekim wok tasol. ⁵ Tasol sapos wanpela man i laik kamap stretpela man long ai bilong God, orait em i mas mekim wanem? Em i no mas wok strong long mekim ol gutpela pasin, tasol em i mas bilip olsem, God inap long kolim ol man bilong mekim sin ol stretpela man. Na bai God i kolim em stretpela man. ⁶ Devit tu i bin mekim dispela kain tok. Em i bin tok long ol man i kamap stretpela man long ai bilong God, maski ol i mekim gutpela pasin o nogat, ol i ken amamas. ⁷ Devit i bin tok olsem,

“Sapos God i lusim pinis
 rong bilong ol man
 na rausim sin bilong ol,
 ol dispela man i ken amamas.

⁸ Sapos Bikpela i no tingim moa
 sin bilong wanpela man,
 dispela man i ken amamas.”

⁹ Ating ol man bilong katim skin tasol, ol i ken

4:2: Ro 3.20, 3.27-28 **4:3:** Stt 15.6, Ga 3.6, Je 2.23 **4:4:** Ro 11.6 **4:7:** Sng 32.1-2 **4:9:** Ro 4.3

amamas, a? O ating ol man i no bin katim skin ol tu i ken amamas? Yumi tingim gut. Yumi save tok olsem, God i tingim bilip bilong Abraham na em i kolim em stretpela man. ¹⁰ Orait Abraham i stap olsem wanem na God i kolim em stretpela man? Ating em i katim skin pinis, o em i no katim yet? Em i no katim skin yet na God i kolim em stretpela man. ¹¹ Taim em i no katim skin yet, em i bilip long God, na God i kolim em stretpela man. Na God i givim em dispela pasin bilong katim skin olsem mak bilong em i stap stretpela man. Olsem na Abraham em i stap namba wan tumbuna bilong olgeta man i no bin katim skin, tasol ol i bilip long God na God i kolim ol stretpela man. ¹² Na em i tumbuna tu bilong sampela man i katim skin, em ol man i no katim skin nating. Nogat. Ol i katim skin, na ol i bihainim tu pasin bilong tumbuna bilong yumi Abraham na ol i bilip long God, olsem Abraham i bin mekim taim em i no katim skin yet.

Promis bilong God em i bilong olgeta manmeri i bilip

¹³ Bipo God i promis long Abraham na long ol lain tumbuna bilong en, bai em i givim olgeta graun long ol. Tasol Abraham i no bihainim sampela kain lo na God i mekim dispela promis. Nogat. Abraham i bilip long tok bilong God na God i kolim em stretpela man, olsem na God i mekim promis long em. ¹⁴ Sapos i tru, ol man i save bihainim lo, ol tasol bai i kisim olgeta samting God i bin promis long givim, orait bai pasin bilong bilip

4:11: Stt 17.10, Lu 19.9, Ga 3.7 **4:12:** Mt 3.9 **4:13:** Stt 17.4-6, 22.17-18, Ga 3.29 **4:14:** Ga 3.18

i olsem samting nating. Na dispela promis bilong God tu bai i lus nating. ¹⁵ Yumi save, taim i gat lo i stap, ol man i save brukim lo, na dispela i mekim God i belhat long ol. Tasol sapos i no gat lo, orait yumi no ken tok long man i brukim lo.

¹⁶ God i marimari long Abraham na long ol tumbuna i laik kamap bihain na em i mekim dispela promis long em. Olsem na ol man i laik kisim ol samting God i makim bilong ol, ol i mas bilip long tok bilong God na bai ol i kisim. Ol dispela samting i no bilong ol man i bihainim lo tasol. Nogata. Olgeta man i gat wankain bilip olsem Abraham, ol tu bai i kisim ol dispela samting. Abraham em i namba wan tumbuna bilong yumi olgeta, ¹⁷ olsem buk bilong God i tok, “Mi mekim yu i kamap tumbuna bilong planti lain manmeri.” Dispela promis em i stap strong long ai bilong God.* Abraham i bin bilip long God, em God i save givim laip long ol man i dai pinis, na em i save tok tasol, na mekim kamap ol samting i no i stap yet.

¹⁸ Abraham i no save, olsem wanem God bai i mekim ol dispela samting em i bin promis long mekim, tasol em i bilip tru, olsem man i save pinis long ol samting bai i kamap. Olsem na em i kamap “tumbuna bilong planti lain manmeri,” olsem God i tok pinis, “Ol tumbuna pikinini bilong yu bai i kamap planti tru.” ¹⁹ Abraham i gat samting

4:15: Ro 3.20, 5.13, 5.20, 7.8, 2 Ko 3.7-9, Ga 3.10, 3.19 **4:16:** Ro 3.24, Ga 3.7, 3.22 **4:17:** Stt 17.5, Ais 48.13, 1 Ko 1.28, Ef 2.1, 2.5, 1 Pi 2.10 * **4:17:** Tok Grik i no klia tumas long dispela hap. Sampela man i ting em i tok olsem, “Abraham em i tumbuna bilong yumi long ai bilong God.” **4:18:** Stt 15.5, Hi 11.1 **4:19:** Stt 17.17, 18.11, Hi 11.11-12

olsem 100 krismas, na bodi bilong en i slek na i dai pinis. Na em i save olsem Sara i no inap long karim pikinini. Tasol bilip bilong en i stap strong na i no slek. ²⁰ God i bin promis long mekim ol dispela samting, na Abraham i ting long dispela promis na em i no tubel na em i no lusim bilip. Nogat. Bilip bilong en i strongim em. Em i litimapim nem bilong God ²¹ na em i save pinis olsem, God em inap mekim olsem em i bin promis long mekim. ²² Olsem na God i tingim bilip bilong Abraham “na em i kolim em stretpela man.”

²³ Dispela tok i stap long buk bilong God, “God i kolim em stretpela man,” em i no tok long Abraham tasol. Nogat. ²⁴ Em i tok long yumi tu. Yumi tu i bilip long God, na God, em i bin kirapim bek Jisas, Bikpela bilong yumi, em bai i tingim bilip bilong yumi na kolim yumi ol stretpela manmeri. ²⁵ God i bin larim ol man i kilim Jisas i dai, bilong em i ken rausim sin bilong yumi. Na God i kirapim em long matmat, bilong em i ken kolim yumi ol stretpela manmeri.

Yumi bin i dai wantaim Krai na yumi stap laip tu wantaim em

(Sapta 5-8)

5

God i kolim yumi stretpela manmeri

4:21: Sng 115.3, Hi 11.19 **4:22:** Stt 15.6 **4:24:** Ap 2.24, 13.30, Ro 15.4, 1 Pi 1.21 **4:25:** Ais 53.4-5, 1 Ko 15.17, 2 Ko 5.21, Ga 1.4, 1 Pi 1.21

¹ Orait yumi bilip pinis na God i bin kolim yumi stretpela manmeri. Olsem na Bikpela bilong yumi Jisas Krai i mekim yumi i kamap wanbel wantaim God. ² Jisas i bin opim rot bilong yumi ol manmeri i bilip long God, bai yumi ken i go insait long dispela marimari bilong God, nau yumi stap long en. Na yumi save wetim God i kisim yumi na bai yumi sindaun gut wantaim em long heven, na dispela i mekim yumi i amamas. ³ Na yumi no amamas long dispela tasol. Nogat. Yumi ken amamas long ol hevi i kamap long yumi tu, long wanem, yumi save, ol dispela hevi i save strongim bel bilong yumi. ⁴ Na sapos bel bilong yumi i stap strong, orait yumi inap sakim ol traim i kamap long yumi. Na sapos yumi sakim ol traim, orait yumi save bilip long God na wetim em i helpim yumi na kisim bek yumi. ⁵ Na sapos yumi wetim God i helpim yumi, orait yumi no save wet nating. Nogat. God i givim pinis Holi Spirit long yumi, na pasin bilong God bilong laikim tru ol man, em Holi Spirit i bin kapsaitim long bel bilong yumi.

⁶ Taim yumi no gat strong bilong helpim yumi yet, God i bin makim taim na Krai i bin dai bilong kisim bek yumi ol man bilong mekim pasin nogut. ⁷ Tru tumas, i no gat wanpela bilong yumi inap long i dai bilong helpim wanpela stretpela man. Tasol sapos yumi lukim wanpela man i save mekim gutpela pasin tru, orait ating bai yumi inap long strongim bel na i dai bilong helpim em.

5:1: Jo 16.33, Ro 3.24, 3.28-30, 4.24, Ef 2.14, Kl 1.20 **5:2:** 1 Ko 15.1, Ef 2.18, 3.12, Hi 3.6, 10.19 **5:3:** Ap 5.41, 2 Ko 12.10, Fl 2.17, Je 1.2-3, 1 Pi 1.5-7, 3.14 **5:5:** Sng 22.5, 25.20, 2 Ko 1.22, Ga 4.6, Ef 1.13-14, Hi 6.18-19 **5:6:** Ro 4.25, 5.8-10

⁸ Tasol yumi stap yet olsem ol manmeri bilong mekim sin, na Kraisi i dai bilong helpim yumi. Long dispela pasin God i bin soim yumi olsem, em i laikim yumi moa yet. ⁹ Kraisi i bin dai na blut bilong en i kapsait na klinim yumi, na nau God i kolim yumi ol stretpela manmeri. Olsem na nau yumi save tru, bai em i helpim yumi moa yet, na bai yumi stap gut long taim God i mekim save long ol man bilong mekim sin. ¹⁰ Taim yumi stap yet olsem birua bilong God, Pikinini Bilong God i dai bilong pinisim pasin birua na mekim yumi i kamap wanbel wantaim God. Nau Pikinini Bilong God i kisim laip bilong i stap oltaim. Na yumi ol man i stap wanbel wantaim God i ken save tru, long laip bilong dispela Pikinini, God bai i kisim bek yumi. ¹¹ Na narapela samting moa. Bikpela bilong yumi, Jisas Kraisi, i bin mekim yumi i kamap wanbel wantaim God, olsem na nau yumi save amamas tru long God.

Adam i kamapim dai, tasol Jisas i kamapim laip

¹² Yumi save, wanpela man i bin mekim sin, na long dispela pasin sin i kamap long graun. Na sin i bringim dai i kam. Na dai i kisim olgeta man, long wanem, olgeta man i bin mekim sin. ¹³ Lo i no bin kamap yet, tasol long dispela taim sin i stap pinis long graun. Tasol sapos i no gat lo, orait God i no save tingim ol wan wan sin ol man i mekim. ¹⁴ Tasol stat long taim bilong Adam na

5:8: Jo 3.16, 15.13, 1 Pi 3.18, 1 Jo 3.16, 4.10 **5:9:** Ro 1.18, 2.5, 2.8, 3.25, 1 Te 1.10, Hi 9.14, 1 Jo 1.7 **5:10:** Jo 14.19, Ro 8.7-8, 2 Ko 4.10-11, 5.18-19, Kl 1.20-21 **5:12:** Stt 2.17, 3.6, 3.19, Ro 6.23, 1 Ko 15.21 **5:13:** Ro 4.15, 1 Jo 3.4 **5:14:** 1 Ko 15.21-22, 15.45

i kam inap long taim bilong Moses, dai i wok long daunim olgeta man. Sampela man i no bin mekim wankain sin olsem Adam i bin mekim, tasol dai i bin daunim ol dispela man tu.

Adam em i olsem piksa bilong dispela Man i mas kamap bihain. ¹⁵ Tasol sin bilong Adam na marimari bilong God i no wankain. Nogat tru. Sin bilong wanpela man i mekim na ol arapela manmeri i save dai. Tasol strong bilong marimari bilong God i winim tru strong bilong dai na i kamap moa yet long ol manmeri. Long marimari bilong dispela wanpela man Jisas Krai, God i mekim yumi i kamap stretpela manmeri, na dispela em i gutpela presen em i givim long yumi. ¹⁶ Na tu, presen bilong God na sin bilong dispela wanpela man i no mekim wankain samting i kamap long yumi. Nogat tru. Wanpela sin bilong dispela man i mekim na God i kotim ol manmeri na i tok olsem, “Ol i mas bagarap olgeta.” Tasol presen bilong God i olsem. Taim ol manmeri i bin mekim planti sin, God i marimari long ol na i kolim ol stretpela manmeri. ¹⁷ Wanpela man i bin sakim tok, na long sin bilong dispela wanpela man dai i bin kamap olsem king na i daunim olgeta man. Tasol marimari bilong God na presen bilong em, dispela i winim strong bilong dai na i bikpela moa. Olsem na yumi save tru, olgeta man i kisim dispela marimari bilong God na God i kolim ol stretpela man, bai ol i stap laip na i stap king, long wok bilong dispela wanpela man Jisas Krai.

¹⁸ Olsem na yumi mas tingting gut long dispela tok. Wanpela man i bin kalapim lo, na long dispela

sin God i kotim yumi olgeta manmeri. Olsem tasol, wanpela man i mekim stretpela pasin, na God i ting long dispela na i kolim yumi olgeta stretpela man, na yumi stap laip. ¹⁹ Wanpela man i bin sakim tok, na long dispela pasin bilong em ol manmeri i kamap manmeri bilong mekim sin. Olsem tasol, wanpela man i bihainim tok, na long dispela pasin bilong em ol arapela manmeri bai i kamap stretpela manmeri.

²⁰ Taim ol man i kisim lo, na ol i kalapim lo moa yet. Ol man i mekim planti sin tumas, tasol God i marimari moa yet long ol. ²¹ Pasin bilong sin em i kamapim dai, na long dispela pasin sin i bin i stap olsem king. Tasol nau marimari bilong God i stap olsem king. Long wok bilong Bikpela bilong yumi, Jisas Krai, God i marimari long yumi na i kolim yumi stretpela manmeri na yumi kisim laip i stap oltaim oltaim.

6

Yumi bin i dai wantaim Krai

¹ Orait nau bai yumi mekim wanem tok? “Yumi ken mekim planti sin bai God i ken marimari moa yet long yumi,” ating yumi ken tok olsem, a? ² Nogat tru. Yumi olsem ol man i dai pinis, na yumi lusim pinis pasin bilong mekim sin. Na olsem wanem bai yumi wokabaut moa long dispela pasin? ³ Yumi bin pas wantaim Krai Jisas na kisim baptais, na long dispela pasin yumi olgeta i

5:19: Ais 53.11 **5:20:** Jo 15.22, Ro 3.20, 4.15, 7.8, Ga 3.19, 3.23, 1 Ti 1.14 **5:21:** Ro 6.23 **6:1:** Ro 3.5-8, 6.15 **6:2:** Ro 7.4, Ga 6.14, Kl 3.3, 1 Pi 2.24, 4.1 **6:3:** 1 Ko 15.29, Ga 3.27

bin pas wantaim dai bilong em. Ating yupela i no save long dispela, a? ⁴ Long baptais yumi bin pas wantaim dai bilong Krai, na God i planim yumi wantaim Krai long matmat. Na long bikpela strong bilong em yet, Papa i bin kirapim Krai long matmat. Olsem bai yumi tu i ken wokabaut long nupela laip.

Bai yumi stap laip tu wantaim Krai

⁵ Yumi pas wantaim Krai na yumi bin dai olsem em i bin i dai. Olsem tasol bai yumi pas wantaim em na kirap bek tu olsem em i bin kirap.

⁶ Yumi save, olupela bel bilong yumi em i dai pinis long diwai kros wantaim Krai, bilong pinisim strong bilong sin i save wok long bodi bilong yumi. Olsem na yumi no ken i stap wokboi bilong sin moa, ⁷ long wanem, man i dai pinis, em i no pas moa long sin.

⁸ Yes, yumi bin i dai wantaim Krai, olsem na yumi bilip tru, bai yumi stap laip tu wantaim em.

⁹ Yumi save, Krai i kirap bek pinis long matmat, olsem na bai em i no ken i dai moa. Dai i no gat strong moa bilong daunim em. ¹⁰ Em i dai pinis wanpela taim tasol, na long dispela pasin em i bagarapim strong bilong sin. Tasol nau em i stap laip, na em i stap laip wantaim God. ¹¹ Olsem tasol yupela tu i mas i gat dispela tingting. Yupela tu i bin i dai na yupela i no i stap moa aninit long

6:4: Ro 8.11, Ga 6.15, Ef 4.22-24, Kl 2.12, 3.10 **6:5:** Fl 3.10-11

6:6: Ga 5.24, 6.14, Ef 4.22, Kl 2.11, 3.5, 3.9 **6:7:** 1 Pi 4.1 **6:9:** KTH 1.18 **6:10:** Lu 20.38, Hi 9.26-28, 1 Pi 3.18 **6:11:** Ro 6.2, 2 Ko 5.15, Ga 2.19, 1 Pi 2.24

strong bilong sin. Nogat. Yupela i bin pas wantaim Krais Jisas na yupela i stap laip wantaim God.

¹² Yupela i no ken larim sin i bosim bodi bilong yupela, dispela bodi i save dai. Nogut sin i pulim yupela na yupela i bihainim laik nogut bilong bodi. ¹³ Na yupela i no ken larim sin i bosim han lek samting bilong yupela, bai yupela i mekim pasin nogut. Yupela i olsem ol manmeri i kirap bek long matmat na i stap laip, olsem na yupela i mas givim yupela yet long God. Na yupela i mas larim God i bosim olgeta hap bodi bilong yupela, bai yupela i mekim stretpela pasin. ¹⁴ Sin bai i no inap bosim yupela moa, long wanem, nau yupela i no i stap aninit long lo. Yupela i stap aninit long marimari bilong God.

Yumi stap wokboi bilong stretpela pasin

¹⁵ Yumi no i stap moa aninit long lo, olsem na bai yumi mekim wanem? Nau yumi stap aninit long marimari bilong God, olsem na ating i orait long yumi mekim sin? Nogat tru. ¹⁶ Ating yupela i no save? Sapos yupela i givim yupela yet long wanpela man na bihainim tok bilong em, orait yupela bai i stap wokboi bilong em. Olsem tasol, yupela i ken i stap wokboi bilong sin, na dispela bai i mekim yupela i dai. O yupela i ken wok long bihainim tok bilong God na bai yupela i kamap stretpela manmeri. ¹⁷ Tru, bipo yupela i stap wokboi bilong sin, tasol bihain God i putim yupela aninit long tok bilong em, na yupela i save

6:12: Stt 4.7, Sng 19.13, 119.133 **6:13:** Ro 7.5, 12.1, Ef 2.5, 5.14, Kl 3.5, Je 4.1 **6:14:** Ro 7.4-6, 8.2, Ga 5.18, 1 Jo 3.6 **6:15:** Ro 6.1

6:16: Mt 6.24, Jo 8.34, 2 Pi 2.19

bihainim tru dispela tok. Long dispela yumi ken tenkyu long God! ¹⁸ Yupela i bin i stap olsem ol kalabus bilong sin, tasol God i bin kisim bek yupela na mekim yupela i stap wokboi bilong stretpela pasin. ¹⁹ Sori, mi yusim ol dispela tok piksa bilong ol pasin yumi save gut long en, long wanem, tingting bilong yupela i no klia tumas long ol samting mi toktok long en. Bipo yupela i larim ol hap bodi bilong yupela i stap wokboi bilong ol pasin doti na pasin nogut, na yupela i bin mekim ol pasin i nogut tru. Tasol nau yupela i mas larim ol hap bodi bilong yupela i stap wokboi bilong stretpela pasin, bai yupela i ken kamap ol manmeri bilong God yet na yupela i ken i stap holi.

²⁰ Taim yupela i stap wokboi bilong sin, yupela i no bin i stap wokboi bilong stretpela pasin.

²¹ Tasol yupela i bin kisim wanem gutpela samting long ol pasin yupela i bin mekim bipo, em ol pasin nau yupela i save sem long en? Nogat. Dispela kain pasin i save mekim man i dai tasol.

²² Tasol God i kisim bek yupela pinis long kalabus bilong sin, na i mekim yupela i kamap wokboi bilong em yet. Na bai yupela i kisim ol dispela gutpela samting long em. Em bai i mekim yupela i kamap holi na bai yupela i mekim ol pasin em i save laikim. Na bai yupela i kisim laip i stap oltaim oltaim. ²³ Sin i save givim pe long ol wokboi bilong en. Dispela pe em dai tasol. Tasol God i save givim nating presen long yumi, em laip i stap oltaim. Dispela laip yumi kisim long wok bilong

6:18: Jo 8.32, 1 Ko 7.22, Ga 5.1, 1 Pi 2.16 **6:20:** Jo 8.34 **6:21:** Ro 1.32, 7.5, 8.6, 8.13 **6:23:** Stt 2.17, Ro 2.7, 5.12, 5.15, Je 1.15, 1 Pi 1.4

Jisas Kraiss, Bikpela bilong yumi.

7

Nau yumi mekim wok long pasin bilong nupela bel

¹ Ol brata, mi givim dispela tok long yupela ol man i save gut long lo. Ating yupela i save, taim man i stap laip, em i stap aninit long lo. Na taim em i dai, em i no aninit long lo moa. ² Sapos meri i marit na man bilong en i stap laip yet, orait lo i pasim em wantaim man bilong en. Tasol sapos man bilong en i dai, orait dispela lo i bin pasim em wantaim man, em i no pasim em moa. ³ Sapos man i stap laip yet na meri i slip wantaim narapela man, bai ol i kolim em meri bilong mekim pasin pamuk. Tasol sapos man bilong en i dai pinis, orait dispela lo i no pasim em moa. Olsem na sapos em i maritim narapela man, em i no mekim pasin pamuk.

⁴ Olsem na ol brata bilong mi, yupela i bin pas wantaim bodi bilong Kraiss, na long dispela pasin yupela i dai pinis, na yupela i no i stap moa aninit long lo. Nau yupela i stap lain bilong narapela man, em dispela Man i bin kirap bek long matmat, bilong yumi ken kamapim ol gutpela pasin God i laikim. ⁵ Taim yumi bihainim yet ol pasin bilong olupela bel, lo i bin kirapim laik nogut long olgeta hap bodi bilong yumi na yumi mekim sin. Na long dispela pasin yumi kamapim pasin bilong dai. ⁶ Tasol nau yumi dai pinis na yumi lusim

7:2: 1 Ko 7.39 **7:3:** Mt 5.32 **7:4:** Ro 6.2, 6.11, 8.2, Ga 2.19, 5.22, Kl 2.14 **7:5:** Ro 6.13, 6.21, Ga 5.19, Je 1.15 **7:6:** Ro 2.29, 6.4, 8.2, 2 Ko 3.6

dispela ol samting i bin holimpas yumi. Olsem na lo i no pasim yumi moa. Na nau wok yumi mekim em i no bilong bihainim dispela lo ol i bin raitim long buk. Nogat. Yumi mekim wok long nupela pasin Holi Spirit i kirapim long yumi.

Sin i bin bagarapim yumi

⁷ Sapos lo i bin kirapim laik nogut long yumi na yumi mekim sin, orait bai yumi tok wanem? Lo em i samting nogut olsem sin yet, a? Nogat tru. Tasol sapos lo i no i stap bilong helpim mi long save long wanem ol pasin i nogut, orait bai mi no inap save sin em i wanem samting. Lo i tok olsem, “Yu no ken mangalim ol samting bilong narapela man.” Sapos lo i no tok olsem, orait mi no inap save, dispela pasin bilong mangal, em i pasin nogut. ⁸ Tasol sin i painim rot long dispela tok bilong lo, na i kirapim olgeta kain mangal long bel bilong mi. Sapos i no gat lo, sin bai i stap olsem man i dai pinis. ⁹ Taim mi no save yet lo bilong God, mi bin i stap laip. Tasol bihain lo bilong God i kam long mi, na sin i kirap na kisim laip, ¹⁰ na mi dai pinis. Wok bilong lo, em bilong givim laip long man. Tasol mi no kisim laip long lo. Nogat. Lo em i mekim mi i dai tasol, ¹¹ long wanem, sin i painim rot long lo, na i giamanim mi, na long dispela pasin sin i kilim mi i dai.

¹² Orait bai yumi tok wanem long lo? Lo bilong God, em i kam long God yet. Na olgeta tok i stap long lo, em tu i samting bilong God yet, na em i

7:7: Kis 20.17, Lo 5.21, Ap 20.33 **7:8:** Ro 4.15, 5.20, 1 Ko 15.56

7:9: Je 1.15 **7:10:** Wkp 18.5, Ese 20.11-13, 20.21, Ro 10.5, 2 Ko 3.7 **7:11:** Stt 3.13, Hi 3.13 **7:12:** Sng 19.8, 119.138, 1 Ti 1.8

strepela na i gutpela. ¹³ Tasol olsem wanem? Ating dispela gutpela samting em i bin kilim mi i dai? Nogat tru. Sin tasol i kilim mi i dai. Sin i bin yusim dispela gutpela samting na i mekim mi i dai. God i larim sin i mekim dispela kain pasin, long wanem, em i laik bai sin i mas kamap ples klia, na yumi ken save sin em i samting nogut tru. Long dispela pasin, lo bilong God i kamapim ples klia pasin tru bilong sin, em i stingpela samting nogut tru.

Sin i bosim laip bilong yumi

¹⁴ Yumi save, lo bilong God, em i samting i kam long God yet. Tasol mi gat olupela bel, na mi no inap long bihainim laik bilong God, long wanem, sin i kalabusim mi na mi stap wokboi nating bilong em. ¹⁵ Mi no save long wanem as tru mi save mekim ol pasin mi save mekim. Ol pasin mi laikim tumas long mekim, em mi no save mekim. Tasol ol pasin mi no laikim tru, em oltaim mi save mekim. ¹⁶ Tasol sapos mi yet mi no laikim ol dispela pasin mi mekim, orait dispela i soim olsem mi ting lo bilong God em i gutpela samting. ¹⁷ Olsem na i no mi yet mi mekim ol dispela pasin nogut. Nogat. Sin i stap insait long mi, em tasol i mekim. ¹⁸ Mi save, i no gat wanpela gutpela samting i stap insait long mi. Mi tok long olupela bel bilong mi tasol. Tru, mi laik mekim gutpela pasin, tasol mi no inap mekim. ¹⁹ Gutpela pasin mi laik mekim, em mi no save mekim. Na pasin nogut mi no laik mekim, em mi save mekim. ²⁰ Orait pasin mi no laikim, dispela mi save mekim. Olsem na i no mi yet mi

mekim dispela. Nogat. Sin i stap insait long mi, em tasol i mekim.

²¹ Olsem na mi lukim dispela kain pasin i bosim laip bilong mi. Taim mi laik mekim gutpela pasin, pasin nogut i save pasim rot bilong mi. ²² Tru, long tingting bilong mi, mi laikim tumas lo bilong God. ²³ Tasol mi lukim narapela lo i stap insait long ol hap bodi bilong mi. Na dispela narapela lo i save pait long lo bilong God i stap long tingting bilong mi. Dispela narapela lo, em i lo bilong sin, na em i wok long kalabusim mi na bosim ol hap bodi bilong mi. ²⁴ O sori, dispela hevi i bagarapim tru tingting bilong mi! Husat bai i helpim mi na mi lusim dispela bodi bilong i dai? ²⁵ Mi tenkyu long God! Long han bilong Jisas Krai, Bikpela bilong yumi, em bai i helpim mi. Olsem na mi yet na tingting bilong mi olgeta i stap aninit long lo bilong God, tasol long olupela bel mi stap aninit long lo bilong sin.

8

Krais i rausim sin na i givim Holi Spirit long yumi

¹ Olsem na yumi manmeri i pas wantaim Krai Jisas, lo i no inap kotim yumi moa. ² Long wanem, yupela wan wan i bilong Krai Jisas nau, na lo bilong Holi Spirit i save givim laip long yumi, em i mekim yupela i kamap fri, na dispela lo bilong sin

7:22: Sng 1.2, 2 Ko 4.16, Ef 3.16 **7:23:** Ro 6.13, 6.19, Ga 5.17, Je 4.1, 1 Pi 2.11 **7:25:** Ro 6.13, 6.19, 1 Ko 15.57, Ga 5.17 **8:1:** Ro 8.34, 8.39 **8:2:** Jo 8.36, Ro 7.23-25, 2 Ko 3.6, Ga 2.19

na dai em i no bosim yupela moa. ³ Lo i no inap long rausim sin bilong yumi, long wanem, olupela bel bilong yumi i no gat strong bilong bihainim lo. Tasol dispela samting lo i no inap mekim, em God yet i mekim. God i salim Pikinini bilong em yet i kam na em i kamap man olsem yumi man bilong mekim sin. Em i kam bilong rausim sin bilong yumi, na long bodi bilong em yet, God i kotim sin na pinisim strong bilong sin. ⁴ God i mekim olsem bai stretpela pasin bilong lo i ken kamap long laip bilong yumi, long wanem, nau yumi no save wokabaut long pasin bilong olupela bel. Nogat. Yumi save wokabaut long pasin bilong Holi Spirit.

⁵ Ol man i save wokabaut long pasin bilong olupela bel, tingting bilong ol i save bihainim laik bilong olupela bel tasol. Tasol ol man i save wokabaut long pasin bilong Holi Spirit, tingting bilong ol i save bihainim laik bilong Holi Spirit. ⁶ Sapos tingting bilong man i bihainim laik bilong olupela bel tasol, orait dispela man bai i dai. Tasol sapos tingting bilong man i bihainim laik bilong Holi Spirit, orait dispela man bai i kisim laip na i stap bel isi. ⁷ Sapos tingting bilong man i bihainim laik bilong olupela bel, dispela man i save birua long God, long wanem, em i no save stap aninit long lo bilong God. Em i no inap tru long bihainim lo bilong God. ⁸ Ol man i wokabaut long pasin bilong olupela bel, dispela ol man i no inap long mekim

8:3: Ap 13.38-39, 15.10, Ro 3.20, 2 Ko 5.21, Fl 2.7, Hi 4.15, 7.18-19

8:4: Ga 5.16, 5.25 **8:5:** Jo 3.6, 1 Ko 2.14, Ga 5.22, 5.25 **8:6:**

Ro 6.21, 8.13, Ga 6.8 **8:7:** Mt 12.34, Jo 8.43, 12.39, 1 Ko 2.14, Je 4.4

pasin God i laikim.

⁹ Tasol yupela i no wokabaut moa long pasin bilong olupela bel. Nogat. Sapos i tru Spirit bilong God i stap long yupela, orait nau yupela i save wokabaut long pasin bilong Holi Spirit. Na man i no gat Spirit bilong Krai, em i no man bilong Krai. ¹⁰ Sin i kilim bodi bilong yupela i dai pinis. Tasol sapos Krai i stap insait long yupela, orait yupela i kamap stretpela man pinis, na spirit bilong yupela i stap laip. ¹¹ God i bin kirapim bek Jisas Krai long matmat. Na sapos Spirit bilong God i stap insait long yupela, orait long wok bilong Spirit God bai i givim laip long bodi bilong yupela tu, em dispela bodi bilong i dai.

Holi Spirit i mekim yumi i kamap pikinini bilong God

¹² Olsem na ol brata, yumi gat wok long wokabaut long wanpela kain pasin, na mi no tok long pasin bilong olupela bel, bai yumi wokabaut long pasin bilong en. Nogat tru. ¹³ Sapos yupela i wokabaut long pasin bilong olupela bel, bai yupela i dai. Tasol sapos long strong bilong Holi Spirit yupela i kilim i dai ol pasin nogut bilong bodi, orait yupela bai i stap laip. ¹⁴ Olgeta manmeri i larim Spirit bilong God i stiaim wokabaut bilong ol, dispela ol manmeri i stap pikinini bilong God. ¹⁵ Dispela Spirit God i bin givim long yupela i no save mekim yupela i kamap olsem ol wokboi

8:9: 1 Ko 3.16, 12.3, Ga 4.6, Fl 1.19, 1 Pi 1.11 **8:10:** Ga 2.20, Ef 3.17, 1 Pi 4.6 **8:11:** Ap 2.24, 1 Ko 3.16, 6.14, 2 Ko 4.14, Ef 2.5

8:13: Ga 6.8, Ef 4.22, Kl 3.5 **8:14:** Ga 5.18 **8:15:** 1 Ko 2.12, 4.6, 2 Ti 1.7, Hi 2.15 **8:15:** Ga 4.5-7

nating, bai yupela i pret gen. Nogat tru. Spirit bilong God i save mekim yupela i kamap pikinini bilong God. Na long strong bilong Holi Spirit yumi save singaut long God olsem, “Aba, Papa.”* ¹⁶ Holi Spirit yet i save helpim spirit bilong yumi na yumi save tokaut ples klia olsem yumi stap pikinini bilong God. ¹⁷ Orait yumi stap pikinini bilong God, na bihain bai yumi kisim ol gutpela samting God Papa i bin promis long givim yumi, em ol samting Krai, brata bilong yumi, i kisim pinis. Sapos nau yumi karim pen olsem em i bin karim, orait bihain bai yumi kisim biknem na gutpela sindaun tru wantaim em.

Bihain bai yumi kisim gutpela sindaun tru long heven

¹⁸ Dispela gutpela sindaun na biknem bai i kamap ples klia long yumi bihain, mi ting em bai i winim tru dispela pen yumi save karim nau long dispela taim. ¹⁹ Long wanem, olgeta samting God i bin wokim, ol i wetim taim God i makim bilong kamapim ples klia yumi ol pikinini bilong en. I olsem olgeta samting i litimapim het na i lukluk nabaut, na i ting, wanem taim tru bai dispela taim i kamap. ²⁰ Nau olgeta samting i stap nogut na i save bagarap. Dispela i no kamap long laik bilong ol yet. Nogat. God yet i mekim ol i stap olsem, bai ol i wetim gutpela samting God i laik

* **8:15:** Long tok Aram, em tok ples bilong Jisas, ol i save kolim Papa olsem, Aba. Na taim Jisas i prea long God, em Papa bilong en, em i save kolim God olsem, “Aba”. Lukim Mak 14.36. **8:16:** 2 Ko 1.22, Ef 4.30 **8:17:** Ap 26.18, Ga 4.5-7, Fl 1.29, 2 Ti 2.11-12, KTH 21.7 **8:18:** Ro 5.2, 2 Ko 4.17 **8:19:** Kl 3.4, 2 Pi 3.13, 1 Jo 3.2 **8:20:** Stt 3.17-19

mekim long ol. ²¹ Long taim God i makim, God bai i pinisim dispela kalabus bilong bagarap nau olgeta samting i stap long en, na bai olgeta samting i stap gutpela tru wantaim yumi ol pikinini bilong God.

²² Yumi save, olgeta samting God i bin wokim, olgeta i pilim pen olsem meri i laik karim pikinini. Na olgeta i krai nogut i stap, i kam inap long nau. ²³ Na i no dispela ol samting tasol i krai. Nogat. Yumi tu i save krai. Yumi kisim Holi Spirit pinis, em i olsem namba wan presen God i givim yumi. Tasol yumi tu i save pilim pen na i krai na wetim taim God bai i tokaut klia olsem yumi i stap pikinini bilong en, em taim God bai i mekim ol bodi bilong yumi i kamap narakain tru. ²⁴ God i bin kisim bek yumi, na nau yumi bilip na wetim em inapim tru ol gutpela samting em i laik mekim long yumi. Na sapos yumi tok long yumi wetim wanpela samting, orait yumi save, yumi no kisim yet. Sapos man i kisim pinis wanpela samting, orait bilong wanem em bai i wet i stap? ²⁵ Tasol yumi save, yumi bai kisim tru ol dispela samting yumi no kisim yet, olsem na yumi save strongim bel na wetim i stap.

²⁶ Na tu, Holi Spirit i save helpim yumi man i no gat strong. Yumi no save yumi mas prea long wanem samting. Yumi save krai long bel tasol, na yumi no inap long tokaut. Na long dispela pasin Holi Spirit yet i save prea bilong helpim yumi.

8:21: 2 Pi 3.13, 1 Jo 3.2

8:23: 2 Ko 5.2-4, Ga 5.5, Ef 1.14, 4.30

8:24: 2 Ko 5.7, Hi 11.1

8:26: Sek 12.10, Ef 6.18, Je 4.3

²⁷ Na God i save lukim tru bel bilong man, em i save long dispela tingting bilong Holi Spirit, long wanem, Holi Spirit i bihainim tingting bilong God yet na i prea long helpim yumi ol manmeri bilong God.

²⁸ Yumi save, God i save mekim olgeta samting i wok wantaim bilong mekim gut long ol man i save givim bel bilong ol long God. Em dispela ol man God i tok pinis long kisim bek ol, na em i bin singautim ol. ²⁹ Long wanem, ol man bipo tru God i tok pinis long kisim bek ol, em i makim ol tu, bilong kamap wankain olsem Pikinini bilong em. Olsem bai planti pikinini i ken i stap, na Kraisi i ken i stap namba wan brata bilong ol. ³⁰ Na dispela ol man bipo em i makim ol, em i singautim ol tu. Na dispela ol man em i singautim ol, em i kolim ol stretpela man. Dispela ol man em i kolim ol stretpela man, em i givim gutpela laip na biknem bilong em yet long ol.

Ino gat wanpela samting inap pasim laik bilong God

³¹ Olsem na bai yumi tok wanem long dispela ol samting God i mekim? Sapos God i helpim yumi, orait husat bai i birua long yumi? ³² God i no bin pasim Pikinini bilong em yet. Nogat. Em i bin salim em i kam bilong helpim yumi olgeta. Na sapos em i givim yumi Pikinini bilong em yet, orait

8:27: Sng 7.9, 139.1, Ap 1.24, 1 Ko 4.5, 1 Te 2.4, 1 Jo 5.14 **8:28:** Ro 9.11, 9.23-24, Ef 1.11, 2 Ti 1.9 **8:29:** Jo 17.22, 2 Ko 3.18, Ef 1.5, 1.11, Kl 1.5, 1.11, 1.18, 2 Ti 2.19, Hi 1.6 **8:30:** Ro 9.24, 1 Ko 6.11, Ef 4.4, 1 Pi 2.9 **8:31:** Nam 14.9, Sng 118.6 **8:32:** Jo 3.16

ating em bai i givim yumi olgeta arapela samting tu.

³³ God i bin makim yumi bilong em yet, olsem na husat bai i kotim yumi? Nogat. God yet i save kolim yumi stretpela man. ³⁴ Husat bai i tok long yumi mas kisim pe nogut bilong sin? Nogat. Krai Jisas i bin i dai, na em i kirap bek tu. Na nau em i stap long han sut bilong God, na em i save askim God long helpim yumi. ³⁵ Krai i save laikim yumi moa yet, na i no gat wanpela samting inap pasim dispela laik bilong en i kamap long yumi wan wan. Sapos hevi i kamap long yumi, o sapos yumi karim pen, o sapos ol man i mekim nogut long yumi, o sapos yumi hangre, o sot long klos, o sapos samting nogut i laik bagarapim yumi, o sapos pait i kamap long yumi, ating dispela olkain samting bai i inap pasim laik bilong Krai? Nogat tru. ³⁶ Tru, ol dispela kain samting i save kamap long yumi, olsem buk bilong God i tok,

“Mipela i stap manmeri bilong yu,
 olsem na long olgeta taim
 ol i save kilim mipela i dai.
 Ol i lukim mipela i olsem sipsip
 bilong kilim i dai tasol.”

³⁷ Tasol Krai i bin givim bel bilong en long yumi, na maski wanem kain samting i kamap long yumi, oltaim em i save mekim yumi i win tru. ³⁸ Yes, God i save laikim yumi tru, na mi bilip tru olsem, i no gat wanpela samting inap pasim laik bilong God i

8:33: Ais 50.8 **8:34:** Sng 110.1, Ap 7.55-56, Kl 3.1, Hi 7.25, 9.24, 1 Jo 2.1 **8:35:** Ro 8.38-39 **8:36:** Sng 44.22, 1 Ko 15.30-31, 2 Ko 4.11 **8:37:** Jo 16.33, 1 Ko 15.57, 2 Ko 2.14, 1 Jo 4.4, KTH 12.11
8:38: Ef 1.21, Kl 1.16, 2.15, 1 Pi 3.22

kamap long yumi. Dai o laip, o ol ensel o ol strong-pela spirit, o samting nau i stap o samting bai i kamap bihain, o kain kain samting i gat strong, ³⁹ o samting bilong antap o samting bilong daunbilo, o ol arapela samting i stap nabaut, dispela olgeta i no inap pasim laik bilong God, em dispela laik em i givim yumi long Krai Jisas, Bikpela bilong yumi.

Pol i tok long pasin God i mekim long ol Israel

(Sapta 9-11)

9

Pol i bel sori tru long ol Israel

¹ Mi man bilong Krai, olsem na mi tok tru. Mi no giaman. Holi Spirit i mekim tingting bilong mi i klia, na long bel bilong mi, mi save olsem dispela tok bilong mi i tru. ² Oltaim mi save bel sori tru, na mi save wari na tingting planti. ³ Mi laikim tumas bai God i kisim bek ol brata bilong mi, em ol lain tumbuna bilong Jekop. Olsem na sapos Krai inap bihainim laik bilong mi, mi ken prea long em na askim em long rausim mi long lain manmeri bilong en, bai ol brata bilong mi i ken kisim ples bilong mi. ⁴ Ol i lain bilong Israel, na God i bin kolim ol pikinini bilong em yet. Ol i bin lukim lait na strong bilong God tu. God i bin mekim ol kontrak wantaim ol, na givim lo long ol. Na em i bin soim ol long pasin bilong lotu, na em i bin mekim ol promis long ol. ⁵ Ol namba wan

9:3: Kis 32.32 **9:4:** Kis 4.22, 9.4, Lo 7.6, 14.1-2, Ap 3.25, 13.22, Ef 2.12, Hi 8.8-10, 9.1 **9:5:** Mt 1.1-16, Jo 1.1, Ro 1.25

tumbuna bilong ol i bin i gat biknem tru. Na long lain bilong ol tasol Krai i kamap man.* Krai em i God, na em i stap het bilong olgeta samting. Na oltaim oltaim yumi mas litimapim nem bilong en.*

Pol i tok long pasin God i mekim long ol Israel

⁶ Oltaim mi save bel sori long pasin bilong ol dispela brata bilong mi, tasol i no olsem mi ting tok bilong God i lus nating. Nogat. Mi save, planti bilong ol man i bin kamap long lain bilong Israel, ol i no lain tru bilong Israel. ⁷ Yumi no ken tok olsem, “Ol i kamap long blut bilong Abraham, olsem na olgeta i stap pikinini tru bilong em.” Nogat. Bipo God i tok olsem, “Long Aisak tasol bai ol lain tumbuna pikinini bilong yu i kamap.” ⁸ As bilong dispela tok i olsem. Ol pikinini i kamap long blut tasol, ol dispela i no pikinini bilong God. Nogat. Ol pikinini i kamap long pasin bilong bilip long promis bilong God, ol dispela i gat nem olsem lain bilong Abraham. ⁹ Dispela promis i tok olsem, “Long taim mi makim pinis, bai mi kam bek, na long dispela taim Sara bai i gat pikinini man.”

¹⁰ Na tingim tu narapela tok bilong God. Tupela pikinini bilong Rebeka i gat wanpela papa tasol, em Aisak, tumbuna bilong yumi. ¹¹ Tasol God i bihainim pasin oltaim em i save bihainim, na em i makim man long laik bilong em yet. Em i no tingting long wok man i mekim. Nogat. Em

* **9:5:** Sampela man i ting yumi mas tanim dispela tok i stap namel long tupela sta olsem, “God em i stap het bilong olgeta samting, na oltaim oltaim yumi mas litimapim nem bilong en.”

9:6: Nam 23.19, Jo 8.39, Ro 2.28, 3.3, Ga 6.16 **9:7:** Stt 21.12, Ga 4.23, Hi 11.18 **9:8:** Ga 4.23 **9:9:** Stt 18.10, 18.14 **9:10:** Stt 25.21

yet i singautim man na makim em. Olsem na taim Rebeka i no karim tupela pikinini yet, na tupela i no bin mekim gutpela pasin o pasin nogut, ¹² God i tokim Rebeka olsem, “Pikinini i kamap pastaim, em bai i stap wokboi bilong pikinini i kamap bihain.” ¹³ Em i olsem buk bilong God i tok, “Mi laikim Jekop, tasol mi no laikim Iso.”

¹⁴ Olsem na bai yumi tok wanem? Ating bai yumi tok God i mekim pasin i no stret, a? Nogat tru. ¹⁵ God i bin tokim Moses olsem, “Sapos mi laik marimari long wanpela man, orait bai mi marimari long en. Na sapos mi laik sori long wanpela man, orait bai mi sori long en.” ¹⁶ Olsem na taim God i makim man, dispela i no kamap long laik bilong man na long hatwok bilong em. Nogat. Em i kamap long marimari bilong God tasol. ¹⁷ Na buk bilong God i tok long God i bin tokim king bilong Isip olsem, “Mi bin mekim yu i kamap king, bai mi ken soim bikpela strong bilong mi long yu, na bai ol manmeri i ken autim biknem bilong mi long olgeta hap bilong graun.” ¹⁸ Olsem na yumi save, sapos God i laik marimari long wanpela man, orait em i save marimari long en. Na sapos em i laik mekim tingting bilong wanpela man i pas, orait em i save mekim olsem long laik bilong em yet.

¹⁹ Tasol ating wanpela bilong yupela bai i tokim mi olsem, “Sapos God i mekim olsem, orait bilong wanem em i save tok yumi gat asua long ol pasin

9:12: Stt 25.23 **9:13:** Lo 21.15, Mal 1.2-3, Lu 14.26 **9:14:** 2 Sto 19.7, Jop 8.3, 34.10, Sng 92.15 **9:15:** Kis 33.19 **9:16:** Ef 2.8
9:17: Kis 9.16, Ga 3.8, 3.22 **9:18:** Kis 4.21, 9.12, 14.4 **9:19:** 2 Sto 20.6, Jop 23.13, Dan 4.35

nogut yumi mekim? Husat inap bihainim laik bilong em yet, na sakim laik bilong God?" ²⁰ Tasol yu man, yu husat na yu inap krosim God long pasin em i mekim? Ating sospen graun inap tok olsem long man i bin wokim em, "Bilong wanem yu wokim mi olsem?" ²¹ Man bilong wokim sospen em i ken kisim wanpela hap graun na long laik bilong em yet, em i ken wokim tupela sospen long en, wanpela naispela sospen bilong gutpela wok, na wanpela sospen nating bilong ol arapela kain wok. Ating dispela pasin i no stret, a?

²² God tu i save mekim olsem. Em i laik kamapim ples klia belhat bilong em, bai olgeta man i ken save long bikpela strong bilong em. Ol sospen bilong kisim pe nogut ol i redi pinis long bagarap, tasol em i larim ol na em i wet longtaim long brukim ol. ²³ Long wanem, em i laik bai olgeta man i ken save long bikpela lait na strong bilong en, na long gutpela sindaun tru em i laik givim long ol sospen bilong kisim marimari. Bipo yet em i redim ol dispela sospen pinis bai em i ken givim gutpela sindaun na biknem long ol. ²⁴ Ol dispela sospen bilong kisim marimari, em yumi ol manmeri God i bin singautim. Na yumi no kam long lain bilong Juda tasol. Nogat. Yumi kam long ol arapela lain tu. ²⁵ Long buk bilong profet Hosea, God i bin tok olsem, "Dispela ol manmeri bipo ol i no lain bilong mi, bai mi kolim ol lain bilong mi. Na dispela lain mi no bin laikim ol, bihain bai mi laikim ol tru. ²⁶ Na long ples mi

9:20: Ais 29.16, 45.9, 64.8

9:21: Jer 18.6, 2 Ti 2.20

9:23: Ro

8.28-30, Ef 1.3-12, Kl 1.27

9:25: Hos 2.23, 1 Pi 2.10

9:26: Hos

1.10

bin tokim ol, ‘Yupela i no lain manmeri bilong mi,’ long dispela ples tasol bai mi tok, ‘Yupela i pikinini bilong mi, God i save stap oltaim.’ ”

²⁷ Na Aisaia i bin tingting long ol Israel na em i bin autim tok olsem, “Maski sapos ol manmeri bilong Israel i kamap planti tru olsem wesani bilong nambis, Bikpela bai i kisim bek liklik lain tasol.

²⁸ Bikpela i kotim pinis ol manmeri bilong graun, na kwiktaim em bai i mekim save tru long ol.”

²⁹ Ol dispela samting i kamap olsem bipo Aisaia i bin tok. Em i bin tok olsem, “Sapos Bikpela I Gat Olgeta Strong i no bin larim liklik lain bilong yumi i stap, bai yumi bagarap pinis, olsem taun Sodom na taun Gomora i bin bagarap.”

Ol Israel i no bilip tru, na ol i no kamap stretpela manmeri

³⁰ Orait bai yumi tok wanem? Yumi tok olsem. Ol arapela lain i no bin hatwok long kamap stretpela manmeri, ol i kamap stretpela manmeri pinis. Ol i bilip na God i kolim ol stretpela manmeri.

³¹ Na ol Israel i bin hatwok long bihainim lo bilong Moses na kamap stretpela manmeri. Wok bilong lo, em bilong mekim ol manmeri i kamap stretpela manmeri, tasol ol Israel i no bin kamap stretpela manmeri, ³² long wanem, ol i no bihainim pasin bilong bilip. Nogat. Ol i ting, long hatwok bilong ol yet, ol bai i kamap stretpela manmeri. Ston bilong sutim lek em i bin sutim lek bilong ol na

9:27: Ro 11.5 **9:27:** Ais 10.22-23 **9:29:** Ais 1.9, 13.19, Jer 50.40 **9:30:** Ro 1.17, 4.11, 10.20 **9:31:** Ro 10.2-3, 11.7, Ga 5.4
9:32: Ais 8.14, Lu 2.34, 1 Ko 1.23

ol i pundaun. ³³ Buk bilong God i tok olsem long dispela, “Harim. Mi makim pinis wanpela ston bilong sutim lek bilong ol man na mekim ol i pundaun. Na bai mi putim em i stap long maunten Saion. Ol man i bilip long em, ol bai i no inap kisim sem.”

10

Ol Israel i no save long pasin bilong God

¹ Ol brata, bel bilong mi i laikim tumas bai God i kisim bek ol Israel, na oltaim mi save prea long God long dispela samting. ² Mi save gut long ol na mi tokaut olsem, ol i strong tumas long bihainim pasin God i laikim. Tasol ol i no klia gut long laik tru bilong God, na ol i mekim. ³ Ol i no save long pasin God i bihainim bilong kolim yumi stretpela man, na ol i laik kamap stretpela man long strong bilong ol yet. Olsem na ol i no bin aninit long God na larim em i mekim ol i kamap stretpela man. ⁴ Yumi save, Krais em inapim pinis lo bilong Moses, bai olgeta manmeri i bilip long Krais, ol i ken kamap stretpela manmeri long ai bilong God.

⁵ Moses i raitim tok long pasin ol manmeri i bihainim lo i mas mekim na bai God i kolim ol stretpela manmeri. Em i tok olsem, “Man i bihainim olgeta lo, em bai i stap laip.” ⁶ Tasol man i bihainim pasin bilong bilip na God i kolim em stretpela man, em i bihainim dispela tok, “Nogut yupela i tok long yupela yet olsem, ‘Husat bai i

9:33: Sng 118.22, Ais 8.14, 28.16, Mt 21.42, Ro 10.11, 1 Pi 2.6-8

10:2: Ap 21.20, 22.3, Ga 1.14, 4.17 **10:3:** Ro 1.17, 9.30-32, Fl 3.9

10:4: Mt 5.17, Jo 3.18, Ga 3.24 **10:5:** Wkp 18.5, Neh 9.29, Ese

20.11-13, Ro 7.10, Ga 3.12 **10:6:** Lo 30.12-14

go antap long heven?’ ” Em i olsem yupela i laik bringim Kraisi kam daun. ⁷ “Na nogut yupela i tok olsem, ‘Husat bai i go daun long ples bilong ol man i dai pinis?’ ” Em i olsem yupela i laik bringim Kraisi kam bek long matmat. ⁸ Tasol as tingting bilong dispela tok em i olsem, “Dispela tok i stap klostu tru long yupela, insait long bel bilong yupela, na long maus bilong yupela.” Em dispela tok bilong bilip mipela i save tokaut long en. ⁹ Sapos yu tokaut klia long Jisas em i Bikpela, na sapos long bel bilong yu yu bilip long God i bin kirapim bek em long matmat, orait bai God i kisim bek yu. ¹⁰ Long bel yumi save bilip na God i kolim yumi stretpela manmeri. Na long maus yumi save autim bilip bilong yumi na God i kisim bek yumi.

¹¹ Buk bilong God i gat tok long dispela samting olsem, “Ol man i bilip long em, ol bai i no inap kisim sem.” ¹² Ol Juda na Grik i wankain tasol. Bikpela wanpela tasol em i Bikpela bilong yumi olgeta. Na em i save mekim gut tru long olgeta manmeri i singaut long em na askim em long helpim ol. ¹³ Olsem na “olgeta manmeri i askim Bikpela long helpim ol, em bai i kisim bek ol.”

¹⁴ Tasol sapos ol i no bilip long em, olsem wanem bai ol i askim em long helpim ol. Na sapos ol i no harim tok long em, olsem wanem bai ol i bilip long em? Na sapos i no gat wanpela i autim tok long ol, olsem wanem bai ol i harim? ¹⁵ Na sapos ol i no salim ol man i go bilong autim tok, olsem

10:9: Mt 10.32, Lu 12.8, Ap 8.37 **10:11:** Ais 28.16, Jer 17.7, Ro 9.33 **10:12:** Ap 10.36, 15.9, Ro 3.22, 3.29, Ga 3.28 **10:13:** Jol 2.32, Ap 2.21, 9.14 **10:15:** Ais 52.7, Nah 1.15

wanem bai ol i autim? Buk bilong God i tok olsem, “Ol manmeri i amamas tru long lukim man i kam bilong bringim gutnius.”

Ol Israel i no kisim gutnius

¹⁶ Tasol i no olgeta manmeri i kisim gutnius. Nogat. Aisaia i tok olsem, “Bikpela, husat i bilipim dispela tok mipela i autim long ol?” ¹⁷ Orait yumi save, yumi harim tok bilong God na dispela i kirapim bilip. Na dispela tok yumi harim, em i kamap long maus bilong Krai.

¹⁸ Tasol mi laik askim olsem, ating ol i no harim dispela gutnius? Nogat. Ol i harim pinis. Yumi save, “Ol manmeri long olgeta hap bilong graun i harim pinis nek bilong ol. Na tok bilong ol i go inap long olgeta ples.” ¹⁹ Na mi gat narapela askim tu. Ating ol Israel i no save long as bilong dispela tok? Nogat. Ol i save pinis. Pastaim yupela i mas tingim dispela tok Moses i bin autim, “Bai mi kisim wanpela lain i no gat nem na i samting nating na i no gat gutpela save, na long dispela pasin bai mi mekim yupela i bel nogut na kros.” ²⁰ Na Aisaia tu i bin mekim strongpela tok olsem, “Ol man i no bin wok long painim mi, ol i painim mi pinis. Mi bin kamap ples klia long ol man i no bin askim ol arapela long mi.” ²¹ Tasol Aisaia i bin tingting long ol Israel na em i tok olsem, “Long olgeta de mi opim han bilong mi na mi wet long kisim bek ol manmeri i save bikhet na sakim tok bilong mi.”

10:16: Ais 53.1, Jo 12.38, Hi 4.2 **10:17:** Jo 17.20 **10:18:** Sng 19.4, Mt 24.14, Mk 16.15, Kl 1.6, 1.23 **10:19:** Lo 32.21, Ro 11.11, Ta 3.3 **10:20:** Ais 65.1, Ro 9.30 **10:21:** Ais 65.2

11

God i bin marimari long hap lain bilong Israel

¹ Orait mi laik askim olsem, ating God i givim baksait pinis long ol manmeri bilong en? Nogat tru. Mi tu mi man bilong Israel. Mi wanpela bilong ol lain tumbuna bilong Abraham. Mi man bilong lain bilong Benjamin. ² Dispela lain bipo tru God i tok pinis long ol bai i stap lain manmeri bilong en, em i no bin givim baksait long ol. Ating yupela i no save long stori bilong Elaija i stap long buk bilong God? Elaija i beten long God na i kotim ol Israel. Em i tok olsem, ³ “Bikpela, ol i bin kilim i dai ol profet bilong yu. Ol i bin brukim ol alta bilong yu. Na mi wanpela tasol i stap, na nau ol i laik kilim mi tu i dai.” ⁴ Tasol God i bekim wanem tok long em? Em i tok olsem, “I gat 7,000 man bilong mi yet i stap, em ol man i no bin brukim skru long giaman god Bal na lotu long em.”

⁵ Olsem tasol nau long dispela taim tu i gat hap lain i stap, God i bin marimari long ol na makim ol bilong em yet. ⁶ Em i marimari long ol na makim ol. Em i no tingting long wok ol i mekim na em i makim ol. Sapos ol i mekim wok na God i makim ol, orait dispela samting yumi kolim marimari, em i no marimari tru.

⁷ Olsem na bai yumi tok wanem? Dispela samting ol Israel i hatwok long kisim, em ol i no bin kisim. God i makim sampela manmeri tasol bilong lain bilong ol, na ol i kisim. Na ol arapela,

11:1: 1 Sml 12.22, Sng 94.14, Jer 31.37, 2 Ko 11.22, Fl 3.5 **11:2:** Sng 94.14, Ro 8.29 **11:3:** 1 Kin 19.10, 19.14 **11:4:** 1 Kin 19.18
11:5: Ro 9.27 **11:6:** Ro 4.4-5, Ga 3.18 **11:7:** Ro 9.31, 10.3

bel bilong ol i pas pinis, ⁸ olsem buk bilong God i tok, “God i mekim ol i stap olsem man i slip i dai tru. Em i mekim ai bilong ol i no inap lukluk, na yau bilong ol i no inap harim tok. Na ol i stap olsem i kam inap nau.” ⁹ Na Devit tu i tok long dispela olsem,

“Taim ol i bung long bikpela kaikai,
 mi laik bai dispela taim
 i ken kamap samting
 bilong bagarapim ol,
 olsem umben i holimpas abus,
 na olsem hul
 ol i ken pundaun long en
 na olsem ston
 bilong sutim lek bilong ol,
 bilong bekim pe nogut long ol.

¹⁰ Mekim ai bilong ol i tudak,
 bai ol i no inap lukluk moa.

Na yu ken bagarapim
 baksait bilong ol,
 bai ol i no inap sanap strong.
 Na ol i ken i stap olsem oltaim.”

God i kisim bek ol arapela lain

¹¹ Olsem na mi laik askim. Taim ol Israel i bin pundaun, ating ol i bagarap na lus olgeta? Nogat tru. Ol i bin givim baksait long God, na long dispela rot God i kisim bek ol arapela lain. God i laik bai ol Israel i lukim dispela gutpela pasin em i mekim long ol arapela lain na bai ol i bel nogut na mangal long ol. ¹² Taim ol Israel i bin givim baksait

11:8: Lo 29.4, Ais 29.10, Jer 5.21, Jo 12.40, Ap 28.26-27 **11:9:**
 Sng 35.8 **11:9:** Sng 69.22-23 **11:11:** Ap 13.46, 22.18, 22.21,
 Ro 10.19

long God, God i helpim moa yet olgeta manmeri bilong graun. Na taim ol Israel i lusim pasin bilong God, God i mekim gutpela pasin tru long ol arapela lain. Olsem na sapos olgeta Israel i kam bek long God, yumi save God bai i mekim gutpela pasin moa moa yet long olgeta lain manmeri.

¹³ Orait nau mi laik givim tok long yupela ol manmeri bilong ol arapela lain. God i salim mi i go bilong mekim wok namel long yupela, na mi save amamas tru long dispela wok mi mekim, ¹⁴ long wanem, mi laik kirapim tingting bilong ol wanlain bilong mi long ol i ken mangalim ol gutpela pasin God i bin mekim long yupela. Na long dispela pasin mi laik kisim bek sampela bilong ol. ¹⁵ Taim God i rausim ol Israel, em i mekim ol manmeri bilong graun i kamap wanbel wantaim em. Olsem na sapos God i kisim bek ol Israel, yumi save em bai i mekim ol manmeri i dai pinis i kirap bek long matmat.

¹⁶ Taim ol i wokim bret long namba wan hap plaua bilong wit, ol i save kisim wanpela bret na givim long God olsem ofa. Na long dispela pasin ol i mekim olgeta arapela bret tu i kamap samting bilong God. Na sapos rop bilong diwai em i bilong God, orait ol han bilong en tu i bilong God. ¹⁷ Ol Israel i olsem wanpela gutpela diwai oliv, na God i bin brukim na rausim sampela han bilong en. Na yupela ol arapela lain i olsem ol han bilong diwai oliv nating bilong bus, na God i bin kisim yupela na skruim yupela long gutpela diwai oliv bilong kisim ples bilong ol dispela han em i bin

11:16: Nam 15.17-21, Ese 44.30

11:17: Jer 11.16, Ap 2.39, Ef

2.11-19

brukim. Na nau yupela i save kisim gris long rop bilong gutpela diwai oliv wankain olsem ol arapela han, na yupela i stap gut. ¹⁸ Olsem na yupela i no ken ting yupela i gutpela tru na i winim ol han tru bilong dispela diwai. Sapos yupela i gat tingting olsem, mobeta yupela i tingting gut pastaim. Yupela ol han i no save givim gris long rop bilong diwai. Nogat. Rop i save givim gris long yupela.

¹⁹ Tasol ating yupela bai i tok olsem, “God i bin brukim dispela ol han, bai em i ken skruim mipela long ples bilong ol.” ²⁰ Tru, God i bin mekim olsem. Tasol as bilong dispela pasin God i bin mekim, em i olsem. Ol i no bilip, olsem na em i brukim ol. Na yupela i bilip, olsem na yupela i stap gut. Olsem na yupela i mas lukaut, nogut yupela i bikhet na apim nem bilong yupela yet. Mobeta yupela i pret. ²¹ Tingim. Bipo, God i no larim ol han tru i stap. Na olsem tasol, sapos yupela i bikhet, em bai i no larim yupela tu. ²² Yupela i mas tingting gut, God i save mekim gutpela pasin na hatpela pasin tu. Ol man i lusim pasin bilong en, em i save mekim save long ol. Tasol em i mekim gutpela pasin long yupela, sapos yupela i stap strong long gutpela pasin bilong en. Sapos nogat, orait em bai i katim yupela tu. ²³ Na dispela ol arapela han bipo em i bin katim, sapos ol i bilip, orait God bai i skruim ol tu i go bek long diwai. Yes, God em inap long skruim ol i go bek gen. ²⁴ Yupela i save, bipo yupela i stap han bilong diwai oliv bilong

11:18: Jo 4.22, 1 Ko 10.12 **11:20:** Ais 66.2, Ro 12.16, Fl 2.12

11:22: Jo 15.2-4, 1 Ko 15.2, Hi 3.14 **11:23:** 2 Ko 3.16

bus, na God i katim yupela na skruim yupela long gutpela diwai oliv, em i no diwai bilong yupela stret. Olsem na tru tumas, em bai inap kisim ol han bilong dispela diwai yet na skruim ol i go bek long dispela diwai pastaim ol i bin i stap long en.

God i laik soim marimari bilong en long olgeta manmeri

²⁵ Ol brata, mi laik bai yupela i mas save long wanpela tok hait. Nogut yupela i ting yupela i gat bikpela save tru. Olsem na mi autim dispela tok hait long yupela. Em i olsem. Bel na tingting bilong hap lain bilong ol Israel i pas pinis, na ol bai i stap olsem i go inap long dispela taim ol manmeri bilong ol arapela lain ol inapim dispela namba God i bin makim pinis long hamas bilong ol bai i stap insait long lain manmeri bilong en. ²⁶ Na long dispela rot God bai i kisim bek olgeta Israel, olsem buk bilong God i tok, “Man bilong sambai long ol Israel na helpim ol, em bai i kirap long Jerusalem na i kam, na em bai i mekim olgeta manmeri bilong lain bilong Jekop i lusim pasin bilong sakim tok bilong God. ²⁷ Na long dispela taim bai mi mekim kontrak wantaim ol long pinisim tru ol sin bilong ol.” ²⁸ Ol Israel i bin givim baksait long gutnius bilong Jisas, olsem na ol i stap olsem birua bilong God, na dispela i helpim yupela ol manmeri bilong ol arapela lain. Tasol bipo yet God i makim ol long i stap ol manmeri bilong en, na em i laikim ol yet. Em i ting long ol tumbuna bilong ol na em i mekim olsem. ²⁹ Sapos God i singautim ol man

i kam long em, na em i givim ol gutpela samting long ol, orait bihain em i no save senisim tingting bilong en.

³⁰ Bipo yupela i save sakim tok bilong God, tasol nau ol Israel i sakim tok, na long dispela rot yupela i bin kisim marimari bilong God. ³¹ Olsem tasol, nau ol Israel i sakim tok bilong God, tasol long dispela marimari yupela i bin kisim, nau ol tu i ken kisim marimari bilong God. ³² God i bin larim pasin bilong sakim tok i kalabusim olgeta man, long wanem, em i laik soim marimari bilong en long olgeta man.

Yumi ken litimapim nem bilong God

³³ Olaman! Ol gutpela pasin bilong God na tingting na save bilong en i pulap tru, na i daun tumas olsem solwara! Yumi man i no inap tru long painim as bilong olgeta tingting bilong en. Yumi no inap tru long bihainim olgeta rot bilong en. ³⁴ Olsem tok i stap long buk bilong God, “Husat i save pinis long tingting bilong Bikpela? Husat i bin givim tingting long em?” ³⁵ Na “husat i bin givim samting long God pastaim na bai God i mas bekim samting long em?” Nogat tru. ³⁶ God yet i mekim kamap olgeta samting, na em i as bilong olgeta samting. Na olgeta samting i bilong em wanpela tasol. Yumi mas litimapim nem bilong em oltaim oltaim. I tru.

11:30: Ef 2.2, Kl 3.7 **11:32:** Ro 3.9, Ga 3.22, 1 Ti 2.4 **11:33:** Jop 11.7, Sng 36.6, 92.5, Ais 55.8-9 **11:34:** Jop 15.8, 36.22, Ais 40.13, 1 Ko 2.16 **11:35:** Jop 35.7, 41.11 **11:36:** 1 Ko 8.6, Ga 1.5, 2 Ti 4.18, Hi 13.21, 2 Pi 3.18

Pol i tok long pasin ol manmeri i bilip long Krai i mas mekim

(Sapta 12.1–15.13)

12

Yumi mas givim bodi bilong yumi long God olsem ofa

¹ Ol brata, mi tingting long bikpela marimari bilong God na mi tokaut strong long yupela olsem. Yupela i mas givim bodi bilong yupela long God olsem ofa. Na taim yupela i stap laip bai yupela i stap ol manmeri bilong God stret na bai yupela i mekim ol pasin God i laikim. Yupela i mekim olsem na yupela i ken lotu tru long God. ² Na yupela i no ken wokabaut wankain olsem ol man bilong dispela graun. Nogat. Yupela i mas larim God i mekim tingting bilong yupela i kamap nupela na bai pasin bilong yupela i kamap nupela tu. Olsem na bai yupela inap long save tru long laik bilong God. Bai yupela i save long ol pasin i gutpela na long ol pasin God i laikim tumas na long ol pasin i inap tru na i stret olgeta.

Yumi mas mekim wok long presen God i bin givim yumi

³ Long marimari bilong en God i bin makim mi bilong mekim wok bilong en, olsem na mi laik givim dispela tok lukaut long yupela olgeta wan wan. Yupela i no ken ting save na pasin bilong

12:1: Sng 50.13-14, Jo 4.24, Ro 6.11-13, 1 Ko 6.13, 6.20, Hi 10.20, 1 Pi 2.5 **12:2:** Ef 1.18, 4.23, 5.10, 5.17, Kl 1.21, 1 Pi 1.14, 1 Jo 2.15

12:3: 1 Ko 3.10, 12.7, 12.11, Ga 2.9, Ef 4.7

yupela i winim ol arapela. Nogat. Yupela i mas skelim gut ol pasin bilong yupela yet na tingting stret, inap long mak bilong bilip God i givim yupela. ⁴ Yumi save, wanpela bodi i gat planti hap bilong en, na olgeta hap i no mekim wankain wok tasol. ⁵ Olsem tasol yumi tu yumi planti manmeri, tasol long Krai yumi stap olsem wanpela bodi tasol. Na yumi olgeta wan wan yumi stap olsem poroman bilong ol arapela.

⁶ Long marimari bilong en God i bin givim yumi narakain narakain save, olsem presen em i givim yumi. Olsem na sapos wanpela man i gat save bilong autim tok olsem profet, orait em i mas autim tok inap long mak bilong bilip bilong en. ⁷ Sapos wanpela man i gat save bilong helpim ol arapela manmeri bilong God, orait em i mas mekim tru wok bilong helpim ol. Sapos man i gat save bilong mekim wok tisa, orait em i mas mekim tru wok tisa. ⁸ Sapos man i gat save bilong strongim bel na tingting bilong ol man, orait em i mas mekim tru wok bilong strongim bel na tingting bilong ol. Man i givim ol samting long helpim ol manmeri i sot, orait em i mas givim planti long ol. Man i bosim wanpela wok, em i mas wok strong long bosim gut dispela wok. Man i sori long ol arapela na i helpim ol, em i mas amamas na helpim ol.

Yumi mas givim bel bilong yumi tru long ol brata

12:4: Ef 4.16 **12:4:** 1 Ko 12.12 **12:5:** 1 Ko 12.27, Ef 4.25
12:6: 1 Ko 12.28, 13.2, 1 Pi 4.10-11 **12:6:** 1 Ko 12.4-11 **12:7:**
 Ap 13.1, Ga 6.6, 1 Ti 5.17 **12:8:** Ap 15.32, 20.28, 2 Ko 9.7, 1 Pi 5.2

⁹ Yupela i mas givim bel bilong yupela tru long ol arapela. Yupela i no ken giaman. Nogat. Yupela i mas laikim ol tru. Yupela i mas givim baksait tru long pasin nogut, na yupela i mas pas tru long gutpela pasin. ¹⁰ Yupela i mas givim bel bilong yupela long ol arapela manmeri bilong God, na laikim ol tru olsem ol brata bilong yupela stret. Yupela i mas strong long litimapim nem bilong ol arapela tasol. ¹¹ Yupela i mas wok strong oltaim na larim Holi Spirit i kirapim yupela long mekim wok bilong Bikpela. ¹² Yupela i save bilip na wetim Bikpela i mekim gut long yupela, olsem na yupela i mas amamas. Sapos hevi i kamap long yupela, orait yupela i mas sanap strong. Na yupela i mas beten long olgeta taim.

¹³ Sapos sampela manmeri bilong God i sot long ol samting, orait yupela i mas helpim ol. Sapos ol man bilong narapela ples ol i kamap long yupela, orait yupela i mas lukautim ol gut.

¹⁴ Sapos ol man i mekim nogut long yupela, orait yupela i mas prea long God i ken mekim gut long ol. Yes, yupela i mas prea long em i mekim gut long ol. Yupela i no ken prea long em i bagarapim ol. ¹⁵ Yupela i mas amamas wantaim ol man i amamas. Na yupela i mas krai wantaim ol man i krai. ¹⁶ Yupela i mas mekim wankain pasin long olgeta manmeri. Yupela i no ken ting yupela i mas

12:9: Sng 34.14, Amo 5.15, 1 Ti 1.5, 1 Pi 1.22 **12:10:** Fl 2.3, Hi 13.1, 1 Pi 1.22, 2 Pi 1.7 **12:11:** Ap 18.25, KTH 3.15 **12:12:** Ap 2.42, Fl 3.1, 1 Te 5.16-17, Hi 3.6, 10.36, Je 1.4 **12:13:** 1 Ko 16.1, 2 Ko 9.1, 9.12, Hi 13.2, 13.16, 1 Pi 4.9 **12:14:** Mt 5.44, Lu 6.28, Ap 7.60, 1 Ko 4.12, 1 Pi 3.9 **12:15:** Sng 35.13 **12:16:** Sng 131.1-2, Snd 3.7, Ais 5.21, Jer 45.5, Ro 11.20, 15.5

i stap bikman. Nogat. Yupela i mas amamas long i stap wantaim ol man nating tu. Yupela i no ken apim nem bilong yupela yet na tok, “Mi tasol mi gat save.”

¹⁷ Sapos ol i mekim pasin nogut long yupela, orait yupela i no ken bekim pasin nogut long ol. Nogat. Oltaim yupela i mas tingting long mekim pasin i gutpela long ai bilong olgeta man.

¹⁸ Yupela yet i no ken tingting long kros na pait. Oltaim yupela i mas painim rot bilong i stap wanbel wantaim olgeta man. ¹⁹ Ol pren tru bilong mi, yupela yet i no ken bekim rong ol i mekim long yupela. Yupela i mas larim God i belhat long ol. Yupela i save, buk bilong God i gat tok olsem, “Bekim rong, em i wok bilong mi. Mi yet bai mi bekim rong bilong ol na mekim save long ol.

²⁰ Tasol sapos birua bilong yu em i hangre, orait yu mas givim kaikai long em. Sapos em i dai long wara, orait yu mas givim wara long em. Sapos yu mekim olsem, bai yu mekim em i sem tru long ol pasin nogut bilong em.” ²¹ Yu no ken larim pasin nogut i winim yu. Nogat. Yu mas mekim gutpela pasin na bai yu daunim pasin nogut.

13

Yumi mas aninit long ol gavman

¹ Olgeta man i mas i stap aninit long ol gavman. Yumi save, i no gat wanpela gavman i kamap

12:17: Mt 5.39, Ro 14.16, 2 Ko 8.21, 1 Te 5.15 **12:18:** Mk 9.50, Ro 14.19, Hi 12.14 **12:19:** Lo 32.35, Snd 24.29, Mt 5.39, Ro 12.17, 13.4, 1 Te 1.6-7, Hi 10.30 **12:20:** Kis 23.4-5, Snd 25.21-22, Mt 5.44
13:1: Snd 8.15, Dan 2.21, Jo 19.11, Ta 3.1, 1 Pi 2.13

nating. Nogat. Olgeta wok bilong gavman i kamap long han bilong God tasol. Na olgeta gavman i stap, God yet i putim ol na ol i stap. ² Olsem na ol man i sakim tok bilong gavman, ol i sakim tok bilong ol man God yet i bin putim long wok bilong ol. Na ol man i mekim olsem, ol bai i kisim pe nogut long pasin ol i mekim. ³ Ol gavman i no i stap bilong pretim ol man i mekim gutpela pasin. Ol i stap bilong pretim ol man i mekim pasin nogut. Olsem na sapos yu no laik pret long gavman, orait yu mas mekim gutpela pasin tasol, na em bai i litimapim nem bilong yu. ⁴ Gavman em i wokman bilong God, bilong helpim yu na mekim yu i stap gut. Tasol sapos yu mekim pasin nogut, orait yu mas pret. Yu save, gavman i holim bainat, na em i no holim nating. Em i wokman bilong God, bilong bekim pe nogut long man i mekim pasin nogut. ⁵ Olsem na yumi mas aninit long gavman. Na yumi no ken pret long dispela pe nogut tasol na bihainim tok bilong em. Nogat. Yumi mas save long bel bilong yumi yet olsem dispela pasin i stret, olsem na yumi bihainim.

⁶ Long dispela as tasol yupela i save tromoi takis tu, long wanem, ol gavman i stap wokman bilong God, na oltaim ol i save strong long lukautim dispela wok God i givim ol. ⁷ Wanem samting yupela i mas givim long gavman, orait yupela givim long ol. Yupela i mas givim ol kain kain takis long man bilong kisim takis. Na sapos yupela i stap aninit long wanpela man, orait yupela i mas harim tok

13:3: 1 Pi 2.13-14, 3.13 **13:4:** Ro 12.19, 1 Te 4.6 **13:5:** Sav 8.2, 1 Pi 2.19 **13:6:** Mt 22.21, Mk 12.17, Lu 20.25

na soim gutpela pasin long em. Na sapos man i stap bikman, orait yupela i mas givim biknem long em.

Yumi mas laikim tru ol arapela manmeri

⁸ Yupela i no ken larim wanpela dinau bilong yupela i stap. Dispela wanpela dinau tasol i save stap oltaim, em dinau bilong givim bel bilong yumi long ol arapela, long wanem, man i givim bel bilong em long narapela man em i bihainim tru lo.

⁹ Yumi save, lo i tok olsem, “Yupela i no ken kilim manmeri i dai. Yupela i no ken stil. Yupela i no ken mangalim samting bilong narapela man. Yupela ol marit, yupela i no ken mekim pasin pamuk.” Ol dispela lo, na olgeta arapela lo i stap, em olgeta i stap insait long dispela wanpela tok, “Yu mas laikim tru ol arapela man olsem yu laikim yu yet.”

¹⁰ Man i save givim bel bilong em long arapela man, em i no save mekim pasin nogut long em. Olsem na man i save givim bel bilong em long ol arapela, em i save bihainim tru lo.

Yumi mas wokabaut stret

¹¹ Mi tokim yupela long mekim ol dispela pasin, long wanem, yupela i save pinis long dispela taim nau yumi stap long en. Nau em i taim bilong yupela i lusim slip na kirap. Yupela i save, long taim yumi kamap manmeri bilong bilip long Krai, orait taim bilong God i laik kisim bek yumi, em i bin i stap longwe yet. Tasol nau dispela taim em i

13:8: Mt 22.39-40, Ga 5.14, Kl 3.14, Je 2.8 **13:9:** Kis 20.13-17, Wkp 19.18, Lo 5.17-21 **13:10:** Mt 22.40, Ro 13.8, 1 Ko 13.4-7
13:11: 1 Ko 15.34, Ef 5.14, 1 Te 5.5-7

kamap klostu liklik. ¹² Nait i laik pinis, na klostu tulait i laik kamap. Olsem na mobeta yumi lusim olgeta pasin bilong tudak, na kisim ol samting bilong lait olsem man i pasim ol klos samting bilong pait. ¹³ Yumi mas wokabaut stret, olsem man i wokabaut long san. Yumi no ken hambak nabaut na spak. Yumi no ken mekim pasin pamuk na pilai nabaut long pasin doti. Yumi no ken kros nabaut na bel nogut long ol arapela man. ¹⁴ Yupela i mas kisim Bikpela Jisas Krai na pasim em olsem klos pait bilong yupela. Na yupela i no ken tingting long bihainim laik nogut bilong bodi.

14

Yumi no ken skelim pasin bilong ol brata

¹ Man i bilip, tasol bilip bilong en i no strong, em yupela i mas kisim i kam insait long sios. Tasol yupela i no ken pait long toktok wantaim em long ol kain kain samting yumi no klia tumas long en. ² Wanpela man i strong long bilip, na em i save kaikai olgeta kain samting. Tasol bilip bilong narapela man em i no strong, olsem na em i no save kaikai mit.* ³ Na man i save kaikai olgeta samting, em i no ken tingting nogut long man i no save kaikai mit. Na man i no save kaikai mit, em i no ken ting man i save kaikai olgeta samting em i mekim sin. Nogat. God i bin kisim dispela

13:12: Ef 5.11, 6.11-13, Kl 3.8, 1 Te 5.5-6, 1 Jo 2.8 **13:13:** Lu 21.34, Ef 5.18, Fl 4.8, 1 Te 4.12, Je 3.14, 1 Pi 2.12, 4.3 **13:14:** Ga 3.27, 5.16, Kl 3.10, 1 Pi 2.11 **14:1:** Ro 15.1, 15.7, 1 Ko 8.9-11, 9.22

14:1: Kl 2.16 **14:2:** Stt 1.29, 9.3, Ro 14.14, 1 Ko 10.25, 1 Ti 4.4
* **14:2:** Lukim tok i stap long 1 Korin 8.1. **14:3:** Kl 2.16

man tu. ⁴ Yu husat na yu skelim pasin bilong wokboi bilong narapela man? Sapos em i sanap strong long wok bilong en, o sapos em i pundaun, dispela em i samting bilong Bikman bilong em yet. Tasol em bai i sanap strong, long wanem, Bikipela yet inap long strongim em na mekim em i sanap strong.

⁵ Wanpela man i ting wanpela de em i bikipela moa na i winim ol arapela de. Na narapela man i ting olgeta de i wankain tasol. Tasol olgeta man wan wan ol i mas save gut long wanem tingting em i stret long bel bilong ol. ⁶ Man i makim wanpela de olsem bikipela de bilong lotu, dispela man i save tingting long Bikipela na i mekim olsem. Na man i save kaikai olgeta samting, dispela man i save tingting long Bikipela na i kaikai, long wanem, em i save tenkyu long God na i kaikai. Na man i no save kaikai olgeta samting, em i save tingting long Bikipela na i tambuim sampela kaikai. Na em tu i save tenkyu long God.

⁷ Yumi save, namel long yumi i no gat wanpela man i save ting laip bilong en em i samting bilong em yet. Na i no gat wanpela em i save ting dai bilong en em i samting bilong em yet. Nogat. ⁸ Sapos yumi stap laip, em i samting bilong Bikipela. Na sapos yumi dai, em tu i samting bilong Bikipela. Olsem na sapos yumi stap laip, o sapos yumi dai, yumi bilong Bikipela tasol. ⁹ Na Krai tu i dai na i kisim laip gen bai em i ken i stap Bikipela bilong ol

14:4: Mt 7.1, Je 4.11-12 **14:5:** Ga 4.10 **14:6:** 1 Ko 10.31, Ga 4.10, 1 Ti 4.3 **14:7:** 1 Ko 6.19-20, Ga 2.20, 1 Te 5.10, 1 Pi 4.2
14:8: Lu 20.38, Ga 2.20, 1 Te 5.10 **14:9:** Ap 10.36, 2 Ko 5.15

man i dai pinis na bilong ol man i stap laip.

¹⁰ Yu, bilong wanem yu skelim pasin bilong brata bilong yu na tok nogut long em? Na yu, bilong wanem yu tok bilas long brata bilong yu? Yupela i save, bai yumi olgeta i sanap long kot bilong God. ¹¹ Em i olsem buk bilong God i tok, “Mi Bikpela, mi save stap oltaim, mi tok tru tumas, olgeta manmeri bilong graun bai i kam long mi na brukim skru long mi. Na olgeta bilong ol bai i tokaut olsem, mi God tru.” ¹² Olsem na yumi save, yumi olgeta wan wan bai yumi mas tokim God long as bilong olgeta pasin yumi bin mekim.

Yumi no ken mekim ol brata i pundaun na mekim sin

¹³ Olsem na yumi mas lusim pasin bilong skelim pasin bilong ol arapela brata na tingting nogut long ol. Yumi mas bihainim narapela tingting, em long yumi no ken mekim wanpela samting bilong mekim brata i pundaun na mekim sin. ¹⁴ Bikpela Jisas i bin mekim tingting bilong mi i klia, na mi save gut olsem, i no gat wanpela samting em yet i doti long ai bilong God. Tasol sapos man i ting wanpela samting i doti, orait long laip bilong dispela man dispela samting i stap doti tru. ¹⁵ Olsem na sapos yu kaikai wanpela samting brata bilong yu i ting em i doti long ai bilong God, na long dispela pasin yu bagarapim tingting bilong dispela brata, orait yu ken save, long dispela pasin yu no

14:10: Mt 25.31-32, Ap 10.42, 17.31, 2 Ko 5.10 **14:11:** Ais 45.23, Fl 2.10-11 **14:12:** Mt 12.36, Ga 6.5, 1 Pi 4.5 **14:13:** 1 Ko 8.9, 8.13, 10.32 **14:14:** Ap 10.15, Ro 14.2, 14.20, 1 Ko 8.7-8, 1 Ti 4.4, Ta 1.15 **14:15:** 1 Ko 8.11-13

givism bel bilong yu long brata. Krai i dai pinis bilong kisim bek dispela brata, na yu no ken larim kaikai bilong yu i bagarapim em. ¹⁶ Sapos yupela i ting wanpela samting em i gutpela, orait yupela i mas lukaut, nogut pasin bilong yupela yet i mekim na ol arapela man i tok dispela samting i nogut. ¹⁷ Kingdom bilong God i no pas long kaikai na dring. Nogat. Pasin tru bilong kingdom bilong God em i stretpela pasin na bel isi na pasin bilong amamas Holi Spirit i save kamapim. ¹⁸ Man i bihainim dispela pasin na i mekim wok bilong Krai, bai God i laikim pasin bilong em, na bai ol man i tok amamas long em.

¹⁹ Olsem na yumi mas bihainim olgeta pasin i save mekim yumi i stap wanbel, na olgeta pasin i save strongim bilip bilong ol arapela. ²⁰ Yu no ken tingting long kaikai tasol na bagarapim wok bilong God. Tru, olgeta samting i gutpela bilong kaikai. Tasol sapos yu kaikai wanpela samting na dispela i mekim narapela man i pundaun, orait yu mekim pasin nogut. ²¹ Sapos yu kaikai mit o yu dring wain o yu mekim narapela samting, na dispela i mekim brata bilong yu i pundaun, orait mobeta yu no mekim dispela pasin. ²² Bilip bilong yu i kamapim wanem tingting long ol dispela samting, em i samting bilong yu yet wantaim God. Man i ting wanpela samting em i gutpela, na bel bilong en i no kotim em long dispela samting, em i ken amamas.† ²³ Tasol man i kaikai mit samting

14:16: Ta 2.5 **14:17:** 1 Ko 8.8 **14:18:** 2 Ko 8.21 **14:19:** Ro 12.18, 15.2, 1 Ko 14.12, 1 Te 5.11 **14:20:** Mt 15.11, Ro 14.14-15, 1 Ko 8.9, 8.13, Ta 1.15 † **14:22:** Tok Grik i no klia tumas long dispela hap. **14:23:** Ta 1.15

long taim em i gat tupela tingting long pasin em i mekim, em i gat asua, long wanem, em i no save, bilip bilong en i orait long dispela pasin, o nogat. Sapos yumi mekim wanpela pasin bilip bilong yumi i no orait long en, orait yumi mekim sin.

15

Yumi mas bihainim tingting na pasin bilong Krai

¹ Yumi man i gat strongpela bilip, yumi gat wok bilong helpim ol man i no gat strongpela bilip na karim hevi bilong ol. Yumi no ken ting long helpim yumi yet tasol. ² Yumi olgeta wan wan yumi mas wok long helpim ol brata, bai ol i ken kisim gutpela pasin na bilip bilong ol i ken kamap strong. ³ Yumi save, Krai tu i no bin ting long helpim em yet tasol. Pasin i kamap long em olsem buk bilong God i tok, “Ol man i bin tok nogut long yu, na dispela tok nogut bilong ol i pundaun antap long mi tu.” ⁴ Olgeta tok bipo ol i bin raitim long buk bilong God, em ol i bin raitim bilong skulim yumi. Dispela tok i bilong strongim bel bilong yumi na mekim yumi sanap strong na wetim God i kisim yumi. ⁵ Yumi save kisim strong long God wanpela tasol na em wanpela i save mekim yumi sanap strong long bilip. Orait God i ken helpim yupela long bihainim tru pasin bilong Krai Jisas na holim dispela wanpela tingting tasol. Olsem na

15:1: Ro 14.1, Ga 6.1 **15:2:** Ro 14.19, 1 Ko 9.19, 9.22, 10.24, 10.33, 13.5, Fl 2.4-5 **15:3:** Sng 69.9, Mt 26.39, Jo 5.30, 6.38 **15:4:** Ro 4.23-24, 1 Ko 9.9-10, 10.11, 2 Ti 3.16-17 **15:5:** Ro 12.16, 1 Ko 1.10, 9.9-10, Fl 3.16

bai yupela i stap wanbel, ⁶ na bai yupela olgeta wantaim i litimapim nem bilong God, em i God na Papa bilong Bikpela bilong yumi Jisas Krai.

Krais i bin helpim ol Juda wantaim ol arapela lain

⁷ Olsem na yupela olgeta i mas amamas long kisim ol arapela Kristen i kam i stap wantaim yupela, olsem Krai tu i bin amamas long yupela i ken i stap wantaim em. Na long dispela pasin bai yupela i kamapim biknem bilong God. ⁸ Mi tok olsem, Krai i bin kamap wokman bilong helpim ol lain Juda. Em i mekim olsem bilong soim olsem tok bilong God i tru, na long dispela pasin em inapim olgeta promis God i bin givim long ol tumbuna bilong ol. ⁹ Na tu, em i laik bai ol arapela lain i lukim marimari bilong God na litimapim nem bilong em, olsem buk bilong God i tok,

“Olsem na bai mi litimapim
nem bilong yu
namel long ol arapela lain manmeri.
Na bai mi mekim song
bilong litimapim nem bilong yu.”

¹⁰ Na narapela tok bilong buk bilong God i olsem, “Yupela ol manmeri bilong ol arapela kantri, yupela i ken amamas wantaim ol manmeri bilong God.” ¹¹ Na long narapela hap em i tok olsem,
“Yupela olgeta lain pipel,

15:6: Ap 4.24, 4.32 **15:7:** Ro 5.2, 14.1-3 **15:8:** Mt 15.24-25,
Ap 3.25-26, 2 Ko 1.20 **15:9:** 2 Sml 22.50, Sng 18.49, Jo 10.16, Ap
3.25, Ro 9.23, 11.30 **15:10:** Lo 32.43 **15:11:** Sng 117.1

litimapim nem bilong Bikpela.
Yupela manmeri bilong olgeta kantri,
litimapim nem bilong en.”

¹² Na Aisaia tu i bin tok olsem, “Nupela king long lain bilong Jesi bai i kamap, na em bai i bosim olgeta lain manmeri. Ol manmeri bilong ol arapela lain i wetim taim em bai i kamap na mekim gut long ol.”

¹³ God i bin promis long givim yumi ol dispela gutpela samting yumi wet long kisim. Yupela i save bilip long em, na em i ken mekim bikpela amamas na bel isi i kamap na i pulap long yupela. Na long strong bilong Holi Spirit, pasin bilong wetim taim God bai i givim ol dispela gutpela samting long yumi, em i ken pulap tru long yupela.

Pol i tok long wok bilong em yet na em i givim gude long ol Rom

(Sapta 15.14–16.27)

Pol i amamas long wok misin em i mekim

¹⁴ Ol brata bilong mi, long bel bilong mi mi bilip tru long yupela i save mekim gutpela pasin oltaim. Na yupela i gat olgeta kain save, olsem na yupela wan wan yupela inap long givim gutpela tingting long ol arapela manmeri bilong God.

¹⁵ Tasol sampela tok mi raitim long yupela, em i strongpela tok liklik. Tasol mi no surik long raitim. Nogat. Mi laik kirapim tingting bilong yupela, long wanem, God i bin marimari long mi

15:12: Ais 11.1, 11.10, KTH 5.5, 22.16 **15:13:** Ro 12.12, 14.17

15:14: 1 Ko 8.1, 8.7, 8.10, 2 Pi 1.12, 1 Jo 2.21

na makim mi ¹⁶ long i stap wokman bilong Krai Jisas, bilong mekim wok namel long ol arapela lain manmeri. Long dispela wok mi mekim bilong autim gutnius bilong God, mi stap olsem pris, na mi laik bringim ol arapela lain i kam long God olsem ofa em i laikim tumas. Na Holi Spirit i ken mekim ol i kamap lain manmeri tru bilong God.

¹⁷ Olsem na mi wok wantaim Krai Jisas na mi amamas long dispela wok mi mekim long God. ¹⁸⁻¹⁹ Mi no ken tokaut long narapela samting. Nogat. Mi laik tokaut long dispela wanpela samting tasol. Mi laik stori long wok Krai i bin mekim long han bilong mi. Em i bin helpim toktok bilong mi na mekim ol gutpela wok long han bilong mi. Na em i bin givim mi strong bilong wokim kain kain mirakel. Na Spirit bilong God tu i bin wok strong long mi. Dispela olgeta samting Krai i mekim bilong kirapim ol manmeri bilong ol arapela lain long bihainim tok bilong God. Olsem na mi stat long Jerusalem na mi autim olgeta tok bilong gutnius bilong Krai, na mi raun i go long olgeta hap inap long provins Ilirikum. ²⁰ Long dispela wok mi save laikim tumas long autim gutnius long ol ples ol manmeri i no save yet long nem bilong Krai. Mi no laik wokim haus antap long pos narapela man i bin sanapim. ²¹ Nogat. Mi laik mekim olsem buk bilong God i tok, “Ol man i no bin harim stori long en bipo, bai ol i lukim em. Na ol man i no bin harim tok bilong en, bai ol i save gut.”

15:16: Ro 1.5, 11.13, 12.3, Ga 2.7-9, Fl 2.17 **15:18-19:** Ap 19.18, 2 Ko 3.5, 12.12 **15:20:** 2 Ko 10.15-16

Pol i laik lukim ol Rom na i go long Spen

²² Dispela wok i bin pasim mi planti taim, na mi no inap i kam lukim yupela. ²³ Tasol nau mi no gat wok moa long dispela hap. Na planti yia mi bin laikim tumas long lukim yupela. ²⁴ Olsem na taim mi go long kantri Spen, mi ting long i kam lukim yupela pastaim na mi go. Bai mi amamas long lukim yupela na stap liklik wantaim yupela. Na bihain mi laik bai yupela i ken helpim mi long i go long Spen.

²⁵ Tasol nau mi laik i go long Jerusalem bilong helpim ol manmeri bilong God i stap long dispela hap. ²⁶ Ol manmeri bilong God i stap long provins Masedonia na Akaia, ol i pasim tok na bungim pinis sampela mani ol i laik salim i go long Jerusalem, bilong helpim ol manmeri bilong God i sot long ol samting. ²⁷ Ol i bin givim dispela mani long laik bilong ol yet, na dispela pasin i gutpela, long wanem, ol i gat samting olsem dinau bilong bekim long ol Juda. Ol Juda i bin bringim ol gutpela samting bilong God i kam long ol arapela lain. Olsem na ol arapela lain i gat wok bilong helpim ol Juda long ol samting bilong bodi.

²⁸ Orait mi laik pinisim dispela wok pastaim. Mi laik bringim dispela mani i go long ol Jerusalem, na bihain, taim mi go long Spen, bai mi kam lukim yupela pastaim. ²⁹ Na mi save pinis, sapos mi kam long yupela, blesing bilong Krai bai i pulap long mi, na em bai i mekim gut tru long yupela.

15:22: Ro 1.13 **15:24:** 1 Ko 16.6 **15:25:** Ap 19.21, 20.22, 24.17 **15:25:** 1 Ko 16.1-4 **15:26:** Ap 24.17, 2 Ko 8.1, 9.2, 9.12
15:27: Ro 9.4, 11.17, 1 Ko 9.11, Ga 6.6 **15:29:** Ro 1.11

³⁰ Ol brata, mi laik bai yupela i tingting long Bikpela bilong yumi Jisas Krai, na long dispela pasin bilong givim bel bilong yumi long ol arapela, em Holi Spirit i save kamapim long yumi. Na mi laik bai dispela tingting i ken kirapim yupela long mekim hatwok wantaim mi long prea. Yupela i mas prea long God i ken helpim mi ³¹ na kisim bek mi long han bilong ol dispela man bilong Judia i save sakim tok bilong God. Na yupela i mas prea long God i ken mekim ol manmeri bilong en long Jerusalem i laikim dispela wok mi mekim bilong helpim ol. ³² Olsem na sapos God i laik, mi ken amamas tru long taim mi kam lukim yupela, na mi ken malolo liklik wantaim yupela na kisim strong gen.

³³ God bilong givim gutpela sindaun na bel isi long yumi, em i ken i stap wantaim yupela olgeta. I tru.

16

Pol i givim gude long planti manmeri

¹ Mi laik bai yupela i mekim gut long Fibi, dispela susa bilong yumi. Em i gat wok bilong helpim sios bilong taun Senkria. ² Mi laik bai yupela i tingting long Bikpela na kisim Fibi i stap wantaim yupela. Em i gutpela pasin yumi ol manmeri bilong God i mas mekim. Na sapos em i gat hevi long wanpela samting, orait mi laik bai yupela i helpim em, long wanem, em i bin helpim planti manmeri, na em i bin helpim mi tu.

³ Yupela givim gude bilong mi long Prisila na Akwila, tupela wanwok bilong mi long wok bilong Krai Jisas. ⁴ Tupela i bin redi long i dai bilong helpim mi. Olsem na i no mi tasol i tenkyu long tupela. Nogat. Olgeta sios bilong ol arapela lain manmeri, ol tu i save tenkyu long tupela. ⁵ Na yupela givim gude bilong mi long ol manmeri bilong sios i save bung long haus bilong tupela.

Yupela givim gude bilong mi long Epainetus, em pren tru bilong mi. Em i kamap Kristen paslain long olgeta man bilong provins Esia.

⁶ Yupela givim gude bilong mi long Maria. Em i bin mekim planti hatwok bilong helpim yupela.

⁷ Yupela givim gude bilong mi long Andronikus wantaim Junias. Tupela i wanlain bilong mi na i bin kalabus wantaim mi. Tupela i gat nem namel long ol aposel, na tupela i bin i stap long lain bilong Krai paslain long mi.

⁸ Yupela givim gude bilong mi long Ampliatus. Em i pren tru bilong mi long pasin bilong Bikipela.

⁹ Yupela givim gude bilong mi long Urbanus, em i wanwok bilong yumi long wok bilong Krai. Na givim gude long Stakis tu, em i pren tru bilong mi.

¹⁰ Yupela givim gude bilong mi long Apeles, em i gat nem long em i bihainim Krai tru.

Yupela givim gude bilong mi long ol lain bilong Aristobulus.

¹¹ Yupela givim gude bilong mi long Herodion, em i wanlain bilong mi.

Yupela givim gude bilong mi long ol manmeri bilong lain bilong Narsisus i stap long lain bilong Bikpela.

¹² Yupela givim gude bilong mi long Trifina wantaim Trifosa. Tupela i save hatwok long mekim wok bilong Bikpela.

Yupela givim gude bilong mi long Persis, em i pren tru bilong mi. Em i bin hatwok long mekim wok bilong Bikpela.

¹³ Yupela givim gude bilong mi long Rufus, em i gutpela man bilong bihainim Bikpela, na long mama bilong en tu. Em i bin i stap olsem mama bilong mi tu.

¹⁴ Yupela givim gude bilong mi long Asinkritus na Flegon na Hermes na Patrobas na Hermas, na long ol brata i stap wantaim ol.

¹⁵ Yupela givim gude bilong mi long Filologus wantaim Julia, na long Nereus wantaim susa bilong en, na long Olimpasi, na long olgeta manmeri bilong God i save stap wantaim ol.

¹⁶ Long pasin bilong yumi manmeri bilong God, yupela olgeta wan wan i mas givim kis long ol brata.

Olgeta sios bilong Kraisi i givim gude long yupela.

Sampela man i save brukim sios

¹⁷ Ol brata, mi laik tok strong long yupela i mas lukaut gut long ol man i save sakim dispela tok yupela i bin kisim na i save mekim ol kain kain toktok na ol pasin bilong brukim sios. Long

dispela pasin ol i save mekim ol manmeri bilong sios i pundaun na bagarap. Yupela i mas i stap longwe long ol dispela kain man. ¹⁸ Ol i no save mekim wok bilong Krai, Bikpela bilong yumi. Nogat. Ol i save bihainim laik bilong bodi bilong ol yet tasol. Na long switpela tok na long tok gris bilong ol, ol i save giamanim ol man i no save gut long wanem ol pasin i gutpela na wanem pasin i nogut. ¹⁹ Yupela i save bihainim tok bilong God, na olgeta man i harim pinis tok long dispela pasin bilong yupela. Olsem na mi amamas long yupela. Tasol mi laik bai yupela i ken save tru long ol gutpela pasin, na yupela i no gat save long ol pasin nogut. ²⁰ Na long liklik taim, God bilong givim gutpela sindaun na bel isi long yumi, em bai i larim yupela i krungutim Satan aninit long lek bilong yupela.

Marimari bilong Jisas, Bikpela bilong yumi, em i ken i stap wantaim yupela.

Sampela man i salim gude long ol Rom

²¹ Wanwok bilong mi, Timoti, em i salim gude long yupela. Na Lusius na Jeson na Sosipater, ol wanlain bilong mi, ol tu i salim gude long yupela.

²² Mi Tertius, mi kisim tok long maus bilong Pol na mi raitim dispela pas. Long nem bilong Bikpela mi salim gude long yupela.

16:18: Fl 3.19, Kl 2.4, 1 Ti 6.5, Ta 1.10, 2 Pi 2.3 **16:19:** Mt 10.16, Ro 1.8, 1 Ko 14.20 **16:20:** Stt 3.15, Ro 15.33, 1 Ko 16.23, 1 Te 5.28, KTH 22.21 **16:21:** Ap 16.1, 19.22, 20.4

23-24 Gaius i salim gude long yupela. Em i lukautim mi gut long haus bilong en, na em i save lukautim olgeta manmeri bilong sios tu.

Erastus, em i man bilong bosim mani bilong gavman bilong dispela taun, na brata bilong yumi Kwartus, tupela i salim gude long yupela.*

Yumi mas litimapim nem bilong God

25 God em inap long mekim yupela i sanap strong long bilip bilong yupela, olsem tok i stap long gutnius mi save autim, em gutnius bilong Jisas Krai. Dispela gutnius i bin i stap hait long olgeta taim bipo, 26 tasol nau God i bin kamapim ples klia. God i save stap oltaim, em i bin tok, na mipela i autim long olgeta lain manmeri dispela tok bipo ol profet i bin raitim. Olsem na olgeta lain manmeri ol i save na i klia long dispela tok hait. God i bin mekim olsem bai ol manmeri bilong ol dispela lain i ken bilip long em na mekim ol pasin em i laikim. 27 Dispela God, em wanpela tasol i gat save tru. Yumi mas tingting long ol samting em i bin mekim long han bilong Jisas Krai, na yumi mas litimapim nem bilong en oltaim oltaim. I tru.

16:23-24: Ap 19.29, 1 Ko 1.14, 2 Ti 4.20 * **16:23-24:** Sampela saveman i ting narapela hap tok i stap tu long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Marimari bilong Bikpela bilong yumi Jisas Krai em i ken i stap wantaim yupela olgeta. I Tru.” **16:25:** Ro 1.5, Ef 1.9, 3.5, 3.9, 3.20, Kl 1.26-27, 1 Te 3.13 **16:27:** 1 Ti 1.17, 6.16, Ju 1.25

Buk Baibel long Tok Pisin
The Holy Bible with Deuterocanon in the Tok Pisin
(Melanesian Pidgin) Language of Papua New Guinea
Buk Baibel long Tok Pisin bilong Niugini

Copyright © 1969–2008 The Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Tok Pisin (Melanesian Pidgin)

Translation by: The Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 15 Jul 2022

5c0c4a4f-dad2-5d97-a0e2-3798fa9dafbd